Lodzer Tageblat № 270

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 6 זייטען

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16.
טעלעפאנען פון: רעדאקציע 10057, פון אדמיניסטראציע 10047.

דינסטאג, פ' ויצא ה' כסלו תרצ"א | 25 listopada 1930 r. | 23-טער יאהרגאנג

קיין יודישער מאנדאט צום סענאט

לויט ענדגילטיגע פעסטשטעלונגען פון די וואהלען האט די סאנאציע 75 מאנדאטען און אזוי ארום צוויי דריטעל שטימען פון סענאט

מארגען גרויסע פאליטישע בעראטונג אין שלאס

קיין איין יודישע ליסטע נישט בע- קומען קיין מאנדאט

וו א ר ש א. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט)

בנוגע די אויסרעכנונגען וועגען די וואהל-רעזולטאטען צום סענאט, וואס ווערען געמאכט לויט די צאהל שטימען אין די וואיעוואודזשטוואס, זענען געמאכט פיל צעמונגען ארײנגעפיהרט געווארען און א טעות און א טייל פון די געבחאלטע ידיעות, קודם כל מאכן בנוגע יודישע מאנדאטען שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט.

[illegible]: ווי עס שטעלט זיך ארויס, וועלען פון די יודישע ליסטעס נישט ארײן אין סענאט קיין איין סענאטאר, אפילו דער זיכערער מאנדאט פון סענאטאר שרייבער איז פערלוירען געגאנגען לטובת די אוקראאינער.

אין ביאליסטאק האט דאס 17-טער געצויגען א סך שטימען, העכער 30 טויזענד, אבער דער צעהלער האט אויסגעמאכט 63 טויזענד שטימען, אזוי אז דער יודישער מאנדאט איז אויך דא פערלוירען געגאנגען. דאס זעלבע איז געשעהען מיט די מאנדאטען פון סטאניסלאוואוו, טארנאפאל און אנד.

יודען אין סענאט וועלען זיך בלויז געפינען אשר מענדעלסאן פון דער סאנאציע-ליסטע און די „יורעלעך" פון פ.פ.ס.

דער דאזיגער פאקט, וואס דער יודישער נאציאנאלער לאגער איז געבליבען אהן פארשטעהערשאפט אין דער צווייטער געזעצגעבערישער קערפערשאפט פון לאנד האט אין דער היגער יודישער געזעלשאפט געמאכט א שטארקען רושם און עס ווערט וועגען דעם אין די יודישע פאליטישע קרייזען פיל גערעדט און קאמענטירט.

* * *

לויט אומאפיציעלע ציפערן, וואס זענען פעסטגעשטעלט געווארען נעכטען פארמיטאג, זענען אין דער לאדזער וואיעוואודזטווע אפגעגעבען געווארען 548.197 גילטיגע שטימען. דערפון האבען בעקומען:

ליסטע 1 — 221,818 שטימען	
„ 4 — 82.382 „	
„ 7 — 108.588 „	
„ 12 — 47.061 „	
„ 18 — 41.967 „	
ליסטע 19 — 10.616 שטימען	
„ 23 — 30.371 „	

די פערטיילונג פון די מאנדאטען פאלט אויס אויף פאלגענדען אופן:

ליסטע 1 — 4 מאנדאטען
„ 4 — 1 „
„ 7 — 2 „
ליסטע 12 — 1

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דער ערשטער קאנדידאט פון דער ליסטע 12 שפיקערמאן זיך אפזאגען פון זיין מאנדאט לטובת דעם צווייטען קאנדידאט געוו. דעפוטאט. אוטא.

דער צוזאמענשטעל פון סענאט

וו א ר ש א (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) לויט'ן רעזולטאט פון די עהערנעכטיגע סענאט - וואהלען וועט דער צוזאמענשטעל פון סענאט זיין פאלגענדער:

סאנאציע — — — —	75 מאנדאטען
ענדעקעס — — — —	12 „
צענטראלעוו — — —	14 „
אוקראאיניש-ווייס-רוסישער בלאק	4 „
דייטשען — — — —	3 „
כ. ד. פון שלעזיע — —	2 „
כ. ד. (פון ליסטע 1) —	1 „

רעזולטאט פון די וואהלען צום שלעזישען סיים

ק א ט א וו י ץ. 55 נאוו. (ט) דער ביז איצטיגער רעזולטאט פון די וואהלען צום איבערשלעזישען סיים איז פאלגענדער: רעגירונגס-בלאק האט בעקומען 19 מאנדאטען, קאטוילישער פאלקס-בלאק (קארפאנטי'ס פארטיי) 19, דייטשע סאציאליסטען 2, פוילישע סאציאליסטען 1, דייטשער בלאק 7 מאנדאטען, די קאמוניסטען האבען פערלוירען זייערע פריהערדיגע 2 מאנדאטען.

גרויסע בעראטונג אין שלאס

וו א ר ש א, (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין די נאהנטסטע טעג דארף מען ערווארטען וויכטיגע פאליטישע געשעהענישען, אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט טיטוואך פארקומען א גרויסע פאליטישע בעראטונג אין שלאס מיט'ן אנטייל פון פרעמיער פילסודסקי און זייער נאהנטסטע מיטארבייטער שוויטאלסקי, סלאוועק און וויצע-פרעמיער פולק. בעק.

עס וועלען אויף דער בעראטונג אנגענומען ווערען דציזיעס וועגען בעזעצען די אמטען פון די מארשאלקעס, עס איז שוין כמעט א זיכערע זאך, אז סיים-מארשאלעק זאל ווערען ד"ר שוויטאלסקי און סענאט-מארשאלעק ווילנער וואיעוואדא ראטשקיעוויטש.

די דעפוטאטן קיערניק, פראגער און מאסטעק בעפרייט פון תפיסה

וו א ר ש א. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט זענען בעפרייט געווארען פון תפיסה אויף קויציע די דעפוטאטען קערניק, פראגער און מאסטעק.

פאר קערניק'ן און פראגער'ן איז בעשטימט געווארען צו 10 טויזענד זל., פאר מאסטעק'ן 5000 זל. קויציע.

די דעפוטאטען קערניק און פראגער זענען קראנק. דעפ. קערניק האט רעזיגנירט פון זיין סיים-מאנדאט און אויף זיין ארט נעהמט אריין אין סיים ראטאי.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי אונזער טייערע טאכטער, שוויגער-טאכטער, שוועסטער און שוועגערין

נ"ע חנה די פרוי פון ד"ר פאלאקאוו

(געבוירענע פרידמאן) אין עלטער פון 28 יאהר

די לוי' קומט פאר היינט דינסטאג ד. 25 ד"מ 2.30 אזייגער נאכמיטאג פון טהרה-הויז, וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרוי'ס צער

מאן, עלטערן, שוועסטער און פאמיליע

500 זל. בעלוינונג!

בעקומט דער, וואס וועט ברענגען דעם בריליאנט רינג, וואס איז פערלוירען געווארען זונטאג דעם 23-טען 5 נ"מ געהענדיג פון אלעיא 1-טער מאי, דלוגא ביז זאוואדזקא. ווענדען זיך אין רעדאקציע פיר „I. K."

Dr. L. PIKIELNY
UROLOG
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאז, אורין-קראנקהייטע
Nawrot 8. telefon 219-90
נעמט אן פון 12–1 און פון 4–7

א טיכטיגע אינקאסענטקע
פאר א גרעסערער געזעלשאפטליכער אינסטיטוציע
ווערט געזוכט
אפערטען אין אדמיניסטראציע פאר K.

Dr. med. H. Krauskopf
זגיערזשער 16 טעל. 113-47. נעמט אן פון 4–7
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

Dr. med. P. MARKOWICZOWA
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע-קראנקהייטען
האט זיך איבערצויגען אויף די
Zawadzka 14, telef. 166-35
נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 4 ביז 8 אוו.
הייל-קאסמעטישער-קאבינעט

Dr. SOŁOWIEJCZYK
צוריקגעקעהרט
אנדזשעיא 4 טעל. 129-85

Dr. med. M. Lerner
קינדער-קראנקהייטען
זאכאדניא 64, טעל. 113-09 נעמט אן פון 3–5

Dr. med. M. Heller
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
נאווראט 2, טעל. 179-89
נעמט פאן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אווענד
פאר פרויען פון 4—5 נאכמ.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פרייזען.

Dr. med. G. Gersztajn
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
Traugutta 12 (טראוגוטא)
Telefon 175-10
נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 7 ביז 8 אווענד.

Dr. Niewiażski
ספעציאליסט
פאר סיפיליס, טריפער און מענער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.
אנדזשעיא 5 טעל. 159-40
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 5 ביז 9 אוו.

Dr. med. H. Borzekowska
ספעציאל-ארצט פאר אקושער און פרויען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Gdańska 44, tel. 185-88
5059 נעמט אן פון 5 ביז 7 אווענד.

Dr. Med. E. Reicher
ספעציאל ארצט
פאר הויט האר און וועגערישע קראנקהייטען
דיאטערמיע-בעהאנדלונג און עלעקטרא-טעראפיע
פאלודניאווא 8 טעל. 201-93. נעמט אן פון 8–11
פריה און 5—9 אווענד. זונטאג פון 9–1 מיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען

Dr. med J. LUBICZ
Ortopeda
גראנסקא 28, טעל. 183-17
ספעציאליסט פון ביינער און געלענק-קראנקהייטען
פערקרימונגען פון פלייצעס און גלידער
[illegible]
גענמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמ.

גרויסע שטורעמס און פערפלייצונגען אין אייראפא

פיל שטעט און דערפער אין בעלגיען, פראנקרייך, דייטשלאנד און שווייץ האבען געליטען גרויסע הזיקות

גוואלדיגער שטורם איבער אייראפא

בערלין, 24. נאוו. (ט) פון מעהרערע לענדער, וואו עס זענען דא ברייטע טייכען קומען אן ידיעות וועגען די זונטאג'דיגע גרויסע שלאגס־רעגענס און פערפלייצונגען, וואס זענען בעגלייט געוואָרען פון גרויסע שטורעמס. אין וויען איז איין מענש אומגעקומען פונ'ם שטורם. אין באדען איז דער שטורם געווען א שרעקליכער. אין קארלסרוהע איז פון שטורם איינגעפאלען א טורם פון א קירכע. אויך אין בייערן האט דער שטורם אנגעמאכט גרויסע שאדענס. אין מינכען זענען איינגעפאלען 2 ראדיא־טורמס. אין בערלין איז דער זונטאג'דיגער שטורם געווען בעגלייט פון דונערען און שלאקס־רעגענס.

בערלין, 24. נאוו. (ט) דער זונטאג'דיגער שטורם האט גורם געווען גרויסע פערפלייצונגען. פון רהיין־געביט און הארץ־געביט. די עלבע און איהרע צופלוסען דראהען אויסצוגיסען.

גרויסע שאדענס האט דער שטורם אנגעמאכט און בעלגיען גאנצע געגענדען זענען פערפלייצט. פיל דאמבער זענען פערדראָרט.

בעזונדערס גרויס איז דער שטורם געווען אין פאריז.

אין פראנקרייך איז כמעט נישט פערשוינט געבליבען קיין שטאט צו דאָרף פונ'ם אָרקאן־ארטיגען שטורם. א בעזונדערס־גרויסען שאדען האט דער שטורם גורם געווען אין פארט האַוור. אין וואַן איז איינגעפאלען א הויז און בעגראבען אונטער זיך א פרוי. אין ראן איז איינגעפאלען א גרויסער וואסער־קראן, בעת'ן אויסלאדענען א קויהלען־שיף און איז ארויפגעפאלען אויף דער אין פארט פעראנקערטער שיף. דער שיף־בעזיצער איז דער'הרג'עט געוואָרען. אין פאריז זענען בעשעדיגט געוואָרען פיל דייזער און דעכער.

לויט דער מיינונג פון די אסטראלאָגען וועט דאס שטורמישע וועטער נישט לאנג אנהאלטען. היינט הויבט זיך שוין אן בליטערן.

בריסעל, 24. נאוו. (ט) זעהר שטארקע שטורם־ווינטען האבען געבלאזען איבער בעלגיען אין דער נאכט אויף זונטאג און האבען אנגעמאכט גרויסע שאדענס. צוליב די שטארקע רעגענס זענען אלע טייכען ארויס פון די ברעגעס און פערפלייצט די ארומיגע פעלדער. אין מען, שארלרוא און נאמור שטעהען גאנצע שטאט־קווארטאלען אונטער'ן וואסער. די איינוואוינער האבען געמוזט אין בהלה פערלאזען זייערע וואוינונגען. אייניגע גרויסע פאבריקען האבען געליטען פון איבערשווימונגען. אמערגסטען איז די לאגע און שעלדוי־פער. דארט האט די פערפלייצונג אנגענומען דעם כאראקטער פון א וואהרער קאטאסטראפע. מעהרערע דערפער געפינען זיך פולשטענדיג אונטער'ן וואסער. ביי טארמאז האט אויפגעריסען א גרויסער שלוז. די בעפעלקערונג לעבט אין גרויס פאניק, ווייל מען האט מורא פאר'ן אויפרייסען פון די איבריגע שליוזען. אין אנטווערפען איז די לאגע בעזונדערס ערנסט. די שיף־דאָקען זענען פערפלייצט. די סחורה־לאגערן אין פארט זענען פערגאסען און שטארק בעשעדיגט געוואָרען.

מינכען, 24. נאוו. (ט) די מעטעאָראלאגישע סטאנציע אין מינכען בעצייכענט דעם געלטענעם שטורם אלס דעם שווערסטען, וואס איז ווען ס'איז פאָרגעקומען אויף דער יבשה. אויפ'ן מינכענער בית־עלמין זענען אויסגעריסען געוואָרען 200 ריזיגע בוימער. דאס זעלבע איז אויך געשעהען אין מינכענער זאאלאגישען גארטען. צוליב'ן שטורם זענען פיל צוגען אנגעקומען מיט א גרויסער פערשפעטיגונג.

אין באדענזע זענען געווען אזוינע שטארקע שאדענס, וואס מען געדענקט שוין נישט זייט צעהנדליגער יאהרען. הייזער, קירכען, דענקמאלען און פארקען זענען שטארק בעשעדיגט געוואָרען.

פאריז, 24. נאוו. (ט) בעת אין רוב פראנצויזישע פראווינצען קומען פאר פערפלייצונגען, הערשט אין דער פראווינץ וואר ביי דער פראנצויזישער רוויערא אנ'אומבעשרייבליכע טרוקעניש. צוליב דער טרוקעניש איז געקומען צו א גרויסער וואלד־שרפה, וואס דויערט נאך און בעדראהט די ארומיגע דערפער. מיליטער איז געשיקט געוואָרען איינצולעשען די שרפה.

האמבורג, 24. נאוו. (ט) די האמבורגער שיף „לואיזא לעאנהארדט" איז בעת'ן זונטאג'דיגען שטורם ארויפגעשליידערט געוואָרען אויף א זאמד־לאווע און איז צושמעטערט געוואָרען.

די גאנצע מאנשאפט פון 30 פערזאן איז אומגעקומען.

—:0:—

באנדיטען עפענען א שיסעריי אין א קאבארעט

און דער'הרג'ענען 3 ארטיסטקעס

שיקאגא, 24 נאוו. (ט) באנדיטען אין א צאהל פון 8 פערזאן בעוואפענט מיט ביקסען זענען בעפאלען א קאבארעט אין דער פארשטאט סומיט און גענומען בעראבעווען דאס פובליקום. אייניגע דעטעקטיוון, וואס האבען זיך געפינען אויפ'ן ארט, האבען די באנדיטען געוואלט פערהאלטען. עס האט זיך דאן צוברענט א שיסעריי צווישען די באנדיטען און די געהיים־אגענטען, בעת וועלכער 3 פון די קאבארעט־ארטיסטקעס זענען דער'הרג'עט געוואָרען. 3 פערזאן פון פובליקום זענען שווער־ און 6 לייכט פערוואונדעט געוואָרען. די באנדיטען איז געלונגען צו אנטלויפען צורוקבענדיג 200 דאלאר.

דעם זעלבען טאג זענען אנדערע 4 פערזאן, דערונטער איין פאליציאנט דער'הרג'עט געוואָרען פון באנדיטען.

דאס ווייס־בוך ווערט נישט צוריקגעצויגען

לאנדאן, 25. נאוו. (יטא) אין די יודישע פאליטישע קרייזען איז מען איבערצייגט, אז עס וועט בשום אופן נישט געלונגען צו בעוועגען די ענגלישע רעגירונג, אז זי זאל צוריקציהען דאס „ווייס־בוך". אלע בעמיהונגען פון די יודישע פארשטעהער געהען אין דער ריכטונג אויסצופועל'ן וואס מעהר גינסטיגע אויסטייטשונגען אינ'ם „ווייסבוך".

דעקרעט וועגען קאמערציאליזירען די באהנען

ווארשא. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די טעג ערשיינט א דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט וועגען א קאמערציאליזאציע פון די באהנען. ווי מען שמועסט וועט דאס קאמערציאליזירען די באהנען געבען א מעגליכקייט צו בעקומען א גרויסע מלוכה־הלוואה, א דאנק וועלכער עס וועט קומען א שטופעל אויפלעבונג אין ווירטשאפטליכען לעבען.

א. ב. צ. קאנפיסקירט

ווארשא, (טעלעפאניש צום „לאדזער טאגעבלאט") היינט איז ערשינען נאך א לענגערער הפסקה א נומער פון דער אפאזיציע־צייטונג „א. ב. צ.", וועלכער איז גלייכצייטיג קאנפיסקירט געוואָרען.

געוו. דעפוטאט באטשמאגא פער'משפט צו 3 יאהר תפיסה

ראדאם. (טעלעפאניש) היינט איז דא פארגעקומען דער פראצעס געגען געוו. דעפוטאט פון „אייגסעל" באטשמאגא, וואס איז אנגעקלאגט געוואָרען פאר פערשווענדען רעגירונגס־געלדער, בעת'ן פערנעמען דעם אמט אלס וואיט.

די אנקלאגע איז אונטערגעשטיצט געוואָרען דורך אלע עדות און דאס געריכט האט דעם אנגעקלאגטען פער'משפט אויף דריי יאהר תפיסה.

די דעפוטאטען קענען שוין פאהרען אויף אומזיסטע באהן־בילעטען

ווארשא. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער באהן־מיניסטער קיהן האט שוין ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער די דעפוטאטען און סענאטארען קאנען דינען די בעפולמעכטיגונגען, וואס זיי האבען בעקומען פון די וואהל־קאמיסיעס, אז זיי זענען געוועהלט געוואָרען, אלס דעפוטאטען לעגיטימאציעס אויף צו בעקומען אומזיסטע באהן־רייזעס.

עמיגראציע קיין אמעריקא זאל אינגאנצען אפגעשטעלט ווערען

ניו־יארק, 24. נאוועמבער (ט) דער רעפובליקאנישער סענאטאר ריד וועט אין דעצעמבער אריינטראגען א ביל אין סענאט, וועגען פולשטענדיג אפשטעלען די עמיגראציע קיין אמעריקא אויף די נאהענטסטע 2 יאהר. דאס געזעץ זאל אריין אין קראפט אין יולי 1931. די אימיגראציע זאל ערלויבט זיין בלויז פאר די נאהענטסטע קרובים פון אמעריקאנער בירגער. אלס מאטיוו פון דער עמיגראציע־בעגרענצונג ווערט אנגעגעבען די ארבייטסלאזיגקייט אין לאנד.

ווענדונג צו פרעזידענט הובער

וועגען אריינטריט פון אמעריקא אין האגער טריבונאל

ניו־יארק, 24. נאוועמבער (ט) גרויס אויפזעהען האט ארויסגערופען די שריפטליכע ווענדונג אונטערגעשריבען פון בערך 100 פון די בעדייטענדסטע אמעריקאנער פערזענליכקייטען צו פרעזידענט הובער, אין וועלכער עס ווערט געפאדערט, אז אמעריקא זאל אריינטרעטען אין האגער אינטערנאציאנאלען שידס־געריכט.

אונטער דער ווענדונג זענען צווישען אנדערע אונטערגעשריבען גענעראל פערשינג, אדמיראל סימס, פאול ווארבורג, אדאלף צוקאר, געזאנדטער מארגענטוי און דער בעקאנטער פערלעגער פיליצער.

אין א צווייטער שריפטליכער ווענדונג אונטער וועלכער עס זענען גלייכצייטיג אונטערגעשריבען פיל אמעריקאנער אנגעזעהענע פערזענליכקייטען, ווערט געפאדערט צו שליסען אפמאכען כדי צו זיכערן דעם וועלט־שלום.

אינטערפעלאציע פון די היטלעריסטען אין רייכסטאג וועגען פוילען

בערלין, 24. נאוו. (ט) די קאמיסיע פאר אויסערן־ענינים ביים רייכסטאג וועט אין די נאהענטסטע וואך אפהאלטען א זיצונג, כדי אנצונעמען א שטעלונג צו די געשעהענישען אין פוילען.

דער פארזיצענדער פון דער קאמיסיע האט די זיצונג תיכף געוואלט צוזאמענרופען, אבער לויט קורטיוס'עס פערלאנג איז די זיצונג אפגעלייגט געוואָרען אויף קומענדיגער וואך, ווייל דער מיניסטער ערווארט נאך וויכטיגע בעריכטען. די נאציאנאל־סאציאליסטען האבען צוגעגרייט א דרינגענדע אנ'אינטערפעלאציע.

צווייטע קאנפערענץ צו בעקעמפען אנטיסעמיטיזם צווישען סטודענטען

פאריז, (יטא) אין אפריל ת. י. וועט אין ניארט, שווייצאריען, פארקומען אונטער די אויספיציען פון דעם קאמיטעט פון אינטערנאציאנאלען סטודענטען־דינסט די צווייטע קאנפערענץ צו בעקעמפען אנטיסעמיטיזם צווישען די סטודענטען. די ערשטע קאנפערענץ פון דעם מין איז פארגעקומען אין 1928 אין ביערוויל, הינטער פאריז. צום עהרען־קאמיטעט פון דער קאנפערענץ געהערען: געוו. פרעמיער פאל פענלעווע, פרעזידענט מאסאריק, לארד סעסיל, פראפ. איינשטיין, ראבינדראנאט טאגארע, דער יאפאנישער געזאנדטער אין פאריז אדאטסי, ד"ר יוליוס סימאן (פרעזידענט פון דייטשען „הילפס־פעראיין") און ד"ר דיסבערג (פרעזידענט פון א. ע. ג. אין דייטשלאנד).

וואס קומט פאר אין סאוו. רוסלאנד?

ווייטערע קלאגען וועגען א איבערקעהרעניש

ווארשא. (טעלעפאניש צום „לאדזער טאגעבלאט") דאס פוילישע אויסערן־מיניסטעריום האט היינט בעקומען א דעפעשע פון מיניסטער פאטעק אין מאסקווא, אז אין רוסלאנד איז פולשטענדיג רוהיג.

ווארשא (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די היינטיגע פוילישע אווענד־בלעטער מעלדען ווידער וועגען אומרוהען אין סאוויעט־רוסלאנד און אז וואראשילאוו וויל בעזייטיגען סטאלינ'ען פון דער מאכט.

ווארשא. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) „יונייטעד פרעס" פאר־עפענטליכט אנ'אינטערוויו פון זיין קארעספאנדענט אין מאסקווא מיט סטאלינ'ען, אין וועלכען דער לעצטער ערקלערט מיט א שמייכעל, אז אלע קלאגען וועגען אנ'איבערקעהרעניש אין סאוויעט־רוסלאנד ווערען פערשפרייט דורך געוויסע גרופען אין ריגא און בערלין.

בעת דעם אינטערוויו איז אויך געווען אנוועזענד וואראשילאוו און דערפון דרינגט דער געלטענער „קוריער פאראנני", אז עפעס מוז פארט נישט זיין אלץ אין ארדנונג אין סאוויעט־רוסלאנד, ווי באלד סטאלין קאן נישט אויפנעהמען קיינעם פון אויסלאנד אהן אסיסטענץ פון נייעם שטערען, וואס געהט אויף אין סאוויעט־רוסלאנד.

ליטווינאוו פלוצלינג פערלאזען גענף

גענף, 24. נאוועמבער (ט) ליטווינאוו איז היינט פלוצלינג אפגעפאהרען פון גענף. פון א גוט אינפארמירטער קוועלע מעלדעט מען, אז ער זאל זיך צוזאמענטרעפען מיט'ן איטאליענישען אויסערן־מיניסטער גראנדי אין מאילאנד, פאר זיין ווייטערער רייזע קיין מאסקווא. אין גענף טייטשט מען אויס ליטווינאוו'ס פלוצלינג'דיג אפפאהרען מיט דער געשפאנטער לאגע אין סאוו. רוסלאנד. פון סאוויעטישער זייט ערקלערט מען, אז ליטווינאוו דארף זיך טרעפען אין מאילאנד מיט'ן סאוויעטישען געזאנדטען אין רוים. וועגען ליטווינאוו'ס בעגעגניש מיט גראנדי'ן ווילען די סאוו. פארשטעהער נישט געבען קיין שום ערקלערונגען.

סענסאציאנעלער בארשא־פראצעס

וואס ערקלערען די עדות פון די צדדים. — „יעזוס איז אויך געווען א יוד", זאגט דער געריכטס־פארזיצער. — דראמאטישע סצענעס. — „גייסטליכער, דו זאגסט ליגען"

(מ) בוקארעשט (יט"א) פאר'ן קרייז־געריכט אין סאטו־מארע קומט ווייטער פאר דער פראצעס געגען די בעשולדיגטע אין ארויסרופען די אונרוהען אין בארשא. צווישען די 18 אנגעקלאגטע געפינען זיך 15 יודען. דאס געריכט האט ארויסגערופען 150 עדות. די יודען ווערען פערטיידיגט דורך א רייהע בעקאנטע יודישע אדוואקאטען, צוו. אנד דעפ. יוסף פישער, דעפ. טעאדאר פישער און אדוו. יוסף פארהנדא.

דער פראצעס האט זיך אנגעהויבען מיט'ן פערהער פון א יודישען אנגעקלאגטען, אזוי עס האט געקאנט ענטשטעהן דער איינדרוק, אז עס איז א פראצעס געגען יודען. די יודישע אנגעקלאגטע, בעזונדערס משה בערמבערגער, מאיר גאנץ און יוסף פישבוין, שילדערן ווי אזוי די אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע האט געפיהרט צום מורא'דיגען טעראָר געגען יודען. דער אנטיסעמיטישער אגיטאטאר דאנילא ערקלערט, אז 80 יודען האבען זיך פערזאמעלט געגען איהם און ער האט געמוזט אנטלויפען מיט דער הילף פון 2 זשאנדארמען. די יודען, זאגט ער, האבען איהם געוואלט ערמארדען. איך בין אנטיסעמיט, איך האב דעם אנטיסעמיטיזם בירושה פון מיינע עלטערן. דער גייסטליכער בערנודע איז זיך מודה, אז ער האט אגיטירט געגען יודען. דער גייסטליכער דומיטרעסקו זאגט, אז יודען האבען בעהאלטען באמבעס, כדי איהם צו טייטען אמת, קיין בעוויזען דערפאר האט ער נישט. אבער ער ווייס, אז עס איז אמת.

דעם צווייטען טאג זענען פערהערט געוואָרען אנגעקלאגטע, וואס זענען בעשולדיגט אין אנגרייפען די זשאנדארמען. א רייהע בארשער בויערים לייקענען, אז זיי זאלען האבען אטאקירט די יודען.

דעם דריטען טאג ווערען אויך אויסגעהערט אנטיסעמיטישע עדות. זיי בעמיהען זיך פארצושטעלען די לאגע, ווי צווישען יודען און נישט־יודען אין בארשא זאלען פון שטענדיג אן האבען געהערשט שלעכטע בעציהונגען. אויף די פראגען פון די אדוואקאטען ענטפערן זיי ווי אויסגעלערנט, די טענות, אז יודען נעמען איבער 100 פראצענט צינזען, אז יודען האבען געוואלט ערמארדען דאנילא'ן א.א.וו.

דער זשאנדארמען־ליטנאנט ערקלערט, אז די בעציהונגען אין בארשא זענען תמיד געווען די בעסטע, ביז דאנילא און זיינע חברים האבען זיך אינטערגענומען זיי קאליע צו מאכען. ער האט קיינמאל גארנישט געהערט, אז יודען זאלען האבען געגרייט א פערשווערונג געגען דאנילא'ן. דאס זעלבע ערקלערען אנדערע זשאנדארמען. דער געריכטס־פרעזעס צווינגט דעם אנטיסעמיטישען לעהרער וואסיל פעטראוואי מודה צו זיין, אז ער האט בעוואוסטזיניג געגעבען פאלשע עדות ערקלערונגען געגען די יודען.

דעם פירטען פראצעס־טאג איז געקומען צו א קאנפליקט צווישען געריכטס־פרעזעס און דעם אנטיסעמיטישען אדוואקאט מאצא. דער לעצטער אפאנירט געגען געבען א שבועה א יודישען עדות. די יודישע רעליגיע, זאגט ער, ערלויבט יודען פאלש שווערען. דער געריכטס־פרעזעס ערקלערט דערויף: „אויך יעזוס איז געווען א יוד, און דאך בעטען מיר אלע צו איהם". אויך דער פראקוראר איז געגען דעם אנטיסעמיטישען אדוואקאט. דאס געריכט בעשליסט צו געבען א שבועה דעם 63־יעהריגען יודישען עדות.

נאך א רייע פאר די יודען גינסטיגע ערקלערונגען פון די עדות קומען פאר עטליכע אינטערעסאנטע קאנפראנטאציעס. דערביי קומט צו פאלגענדער דראמאטישער סצענע. דער עפיטראפ (היערארך) פון דער קירכע אין בארשא, וואסיל סטעפקו, דערצעהלט:

נאכדעם, ווי בארשא איז אוועק מיט'ן פייער, איז צו מיר געקומען א יודישע פרוי מיט א קינד אויפ'ן האנד און געבעטען שוץ. איהר שטאנד איז געווען א שרעקליכער. איך האב איהר געגעבען א ארט אין מיין שטוב. דעם זעלבען אוונט איז צו מיר געקומען דער גייסטליכער דומיטרעסקו, ערקלערט, אז ער האט זיך דערוואוסט, וואס איך האב געטאן, און געפאדערט, איך זאל ארויסיאגען די יודישע פרוי. איך האב דערפון נישט געוואלט הערען. דאן האט זיך דער גייסטליכער מיט א מעסער אין האנד געלאזען אין דעם צימער, וואו די אומגליקליכע האט זיך געפינען מיט איהר קינד. איך האב איהם צוריקגעהאלטען און נישט דערלאזט צום פערברעך.

בעת דער קאנפראנטאציע מיט זיין היערארך איז דומיטרעסקו זיך מודה, אז ער האט געכאפט א מעסער. ער לייקענט אבער, אז ער זאל האבען געוואלט הרג'ענען די יודישע פרוי.

דער עפיטראפ סטעפקו רופט אויס: „גייסטליכער, דו זאגסט ליגען".

די פעראינטערעסירונג צום בארשא־פראצעס וואקסט פון טאג צו טאג. עס קומען צו איהם אלץ נייע קארעספאנדענטען פון רומענישע און אויסלענדישע צייטונגען. די גאנצע צייט איז די רוה פון די פערהאנדלונגען קיין איינמאל נישט געשטערט געוואָרען. דער פראצעס וועט וואהרשיינליך נישט דויערען אזוי לאנג, ווי מען האט לכתחילה גערעכענט. מעגליך, אז ער וועט שוין די טעג פערענדיגט ווערען.

—:0:—

לאָדזשער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָוענד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: רעדאַקציע 100-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

מען מאַכט שוין דעם סך הכל

די „צווייטע טעג יום טוב" פון די וואַהלען האָבען זיך אויך שוין געענדיגט און די צייטונגען האָבען שוין די מעגליכקייט אונטערצוציהען דעם לעצטען סך הכל פון די וואַהלען.

דער ענדעקיש-אַריסטאָקראַטישער „קוריער וואַרשאַווסקי" שרייבט וועגען די נצחונות פון דער „סאַנאַציע" און די מפלות פון די אַנדערע ריכטונגען און פערגעסט אויך נישט דערביי אַ שטאָך צו טון די סאַנאַציע מיט די וואַרשאַווער יודען, וועלכע זאָלען האָבען לויט דער דאָזיגער צייטונג, מאַסען ווייז געשטימט פאַר'ן רעגירונגס-בלאָק.

דער רעגירונגס-בלאָק — זאָגט „קור. וואַרש." — האָט בעקומען אַ מערהייט, אַזוי ווי ער האָט געוואָלט און געשטרעבט. און איצט דאַרפען מיר איהם אַלזא זעהן ביי דער אַרבייט. קיינער וועט איהם נישט „שטערען". אייניגע סאַנאַטאָרישע פּובליציסטען דריקען שוין אויס זעהר ווייטגעהענדע האָפנונגען. לויט זייער מיינונג, וועט די רעגירונג זיך נישט בעגנוגען לאָזען מיט דער ענדערונג פון דער קאָנסטיטוציע. נאָר זי וועט אויך רעפאָרמירען די אינערליכע אַדמיניסטראַציע, און גאַנץ זיכער אויך די וואַהל-אָרדינאַציע, זי וועט אַרויסגעבען אַ נייע געזעץ וועגען זעלבסטפערוואַלטונגען, נייע שטייער-געזעצען און נאָך זעהר פיל אַנדערע זאַכען. בס וועט שוין זיכער נעמען אַן ענדע מיט דער שאַרפער, לייַדענשאַפטליכער קריטיק פון פּאַרלאַמענט, עס וועט זיך אָנהויבען אַ צייט פון צוזאַמענאַרבייט, אַזוי ווי עס פערשטעהט, לכל הפחות דער רעגירונגס-לאַגער.

מ'קאָן זיך גאַנץ זיכער – שרייבט ווייטער די ענדעקישע צייטונג, אַז די אַלע סקעפּטיקער, וואָס געפינען זיך נאָך אין פּוילען וואָלטען אין גרונד גענומען נישט געשטרעבט צו עפּעס אַנדערש, ווי זיך איבערצייגען, אַז זיי האָבען אַ טעות געהאַט.

דער סאַנאַטאַרישער „קוריער טשערוואָני" שניידט איצט מיט געזאַנג דאָס, וואָס ער האָט פערזייהט מיט... געשריי, ער דערצעהלט וועגען פוילען איבערראַשענדען נצחון, וואָס די „סאַנאַציע" האָט אויך אָפּגעהאַלטען ביי די וואַהלען צום סענאַט.

אויב די וואַהלען צום סענאַט שרייבט די רויטע סאַנאַציע-צייטונג — האָט איבערגעבנגט דער סאַנאַציע מעהר פון אַ העלפט דעפּוטאַטען פון סיים, האָבען די הײַנטיגע וואַהלען צום סענאַט געשלאָגען נאָך אַ גרעסערען רעקאָרד–זיי האָבען אַריינגעבראַכט 2/3 מאַנדאַטען פון אַלע מיטגלידער פון סענאַט און בעזונדערס גרויס איז דער זיג אין וואַרשא. פון די 4 מאַנדאַטען, וואָס וואַרשא גיט אַרויס צום סענאַט, האָט די סאַנאַציע בעקומען 3 מאַנדאַטען, און נישט דער צענטראָלעוו, און נישט די יודען און נישט די קאָמוניסטען האָבען בעקומען פון וואַרשא אַ נ'אָרט אין סענאַט. און יענע פּאַרטיי, וועלכע האָט פערלוירען יעדע מאָס פון דעמאַגאָגיע, נישט אָפּשטעלענדיג זיך פאַר אויפהעצעז איין רעליגיעזער גרופּע קעגען דער צווייטער, און שפּילענדיג אויף די סטרונעס פון פאַנאַטיזם, האָט זי איבערובט צו פערכאַפּען פאַר זיך דעם מאָנאָפּאָל פון קאַטאָליציזם. אַט די דאָזיגע פּאַרטיי האָט אַריינגעכאַפּט איהר פערדינטען פּסק טאַקע פונ'ם קאַטוילישען וואַרשא. זי האָט נאָר בעקומען 1 מאַנדאַט פון דער הויפּט-שטאָט. קוים אַ דריטעל שטימען פון דעם, וואָס עס האָט בעקומען די ליסטע נומער 1.

אַזאַ שווערע שטראָף האָט די ענדעציע בעקומען פאַר איהר צבועק'ישען האַנדעל מיט הייליגקייטען. נאָך אַ גרעסערע מפלה האָבען אָבער די דאָזיגע נאַציאָנאַלע צבועק'עס געהאַט אין אַנדערע גרויסע שטעט פון פּוילען. ווילנא, לעמבערג און קראָקאָ האָבען פאַר דער ענדעציע פערשלאָסען די טויערען פון זיים. אין גאַנץ פּוילען האָבען די ענדעקעס נאָר בעקומען 12 מאַנדאַטען אין דער צייט, וואָס די סאַנאַציע — 75 מאַנדאַטען.

„די מפלה, וואָס די ענדעקעס האָבען בעקומען ביי די וואַהלען. און אַזוי אויך די מפלה פון צענטראָלעוו און די קאָמוניסטען געבען אַ בעוויז, אַז פּוילען איז אַרויסגעגאַנגען אויפ'ן ברייטען שלאַך פון גרויסקייט און ענטוויקלונג".

—פּס.

שאַרפער אַרויסטריט פון געוו. קאָלאָניען-מין. עמערי
בעת דער ארץ-ישראל-דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

דאָס „ווייס-בוך" איז אַנ'אויסצוג פון אַלע אַנטי-ציוניסטישע אַרגומענטען. — לאָרד פּאַספילד גופא האָט פערטיידיגט „זיין" ווערק, ווי אַנ'אומגליקליך געפונענע זאַך. — די יודישע פּראָטעסטען זענען בערעכטיגטע.

די ארץ-ישראל-פּאָליטיק מוז געפיהרט ווערען איז זין פון די פייערליכע אינטערנאַציאָנאַל-פערפליכטונגען—ענדיגט דער רעדנער.

לאָנדאָן (יט"א) בעת דער גרויסער ארץ ישראל דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט דער געוו. קאָלאָניען-מיניסטער און באַלדווין-קאַבינעט ה' לעאָפּאָלד עמערי געהאַלטען, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, אַ לאַנגע פּראָציוניסטישע רעדע. זיינקניפּענדיג אין דעם לעצטען זאַץ פון ד"ר שולם ענטפער אויף דער רעדע פון לאָיד דזשאָרדזש, ערקלערט ה' עמערי צוו. אַנד.:

פערשטענדליך, מוזען מיר אויף אַ גערעכטען און גלייכען אופן בעהאַנדלען ביידע טיילען פון דער א"י בעפעלקערונג. דאָס איז די שטעלונג, וועלכע עס האָט פולשטענדיג פערטראַטען די בריטישע רעגירונג, וועלכע האָט די ערשטע בעשטעטיגט די באַלפור-דעקלאַראַציע. די פראַגע פון די אַראַבער, ווי בכלל דאָס גאַנצע פּראָבלעם איז אין משך פון חדשים דיסקוטירט געוואָרען דורך דער רעגירונג אין 1917. פאַר דער באַלפור-דעקלאַראַציע זענען געווען נישט בלויז טעמים, וואָס האָבען געהאַט צו טון מיט דעם קריג. מען האָט זיך כסדר אָבגעשטעלט אויף דער פראַגע וועגען דער ענטוויקלונג און וואוילשטאַנד פון דעם לאַנד, וועלכעס איז פאַר אונז געוואָרען וויכטיג צוליב סטראַטעגישע טעמים, וואָס האָבען געהאַט אַ שייכות מיט'ן סועץ-קאַנאַל מען האָט געהאַט די גלויבען דאָס ענטגעגענקומענדיג דעם דורות-אַלטען טרוים פון יודישען פאָלק, וועט מען נישט בלויז ברענגען נוצען איהם אַליין, נאָר מען וועט אויך אַריינברענגען אַ נייעם קאָנטאַקט, אַ ניי לעבען, אַ נייע אויפפאַסונג פון דעם גייסט פון אַלע רעגיאָנען פון מיטעלען-מזרח, פון וועלכען עס איז אַרויסגעקומען אונזער ציוויליזאַציע, וועלכער איז אָבער געווען זייט אַ יאָהר טויזענד פערוואַהרלאָזט, און מיר און אונזער לאַנד האָבען געהאַט אַ ציווישען חוב, איהם פון דער דאָזיגער פערוואַהרלאָזקייט אַרויסצוהעלפען. אַט די אַלע חשבונות האָבען מיר געמאַכט נישט בלויז אין 1917, נאָר אויך אין די שפּעטערדיגע יאָהרען.

דער ריכטיגער טייטש פון מאַנדאַט

ווי גרויס עס זאָל נישט זיין די אומבעשטימטקייט פון מאַנדאַט, ווי ד"ר שולם וויל עס האָבען, האָבען מיר דאָך דער וועלט פערגעשטעלט אונזער אינטערפּרעטאַציע פון דעם ענין אין דעם „ווייס-בוך" פון 1922, וועלכער איז דאָך אַרויסגעגעבען געוואָרען איידער מיר האָבען דעם מאַנדאַט בעשטעטיגט. די וועלט האָט פון אונז זיך דערוויסט גענוג, און וועלכען זין מיר האָבען דעם מאַנדאַט בעשטעטיגט.

אין דעם דאָזיגען דאָקומענט האָבען מיר פולשטענדיג אויפגעקלערט, אַז מיר נעהמען נישט איבער דעם מאַנדאַט מיט'ן מיין צו שאַפען אַ נאַציאָנאַלען יודישען שטאַט אין א"י אויפ'ן חשבון פון די אַראַבער. מיר האָבען אויפגעקלערט, אַז מיר שטוצען נישט דעם מין נישט-טאָלעראַנטען, אויסשליסענדיג ראַסען-נאַציאָנאַליזם, וועלכער האָט אין לעצטען דור גורם געווען אומגליק אין איראָפּע.

וואָס מיר האָבען בעשטרעבט און אַרויסגעזאָגט אין יענעם ווייס-בוך איז געווען, דאָס מיר ווינשען געבען די אַראַבער און יודען אַ געלעגענהייט, יעדע פון זיי זאָלען ענטוויקלען אין דעם לאַנד זייער נאַציאָנאַל-היים אין דעם אמת'דיגסטען זין און זאָלען עס פערבינדען מיט אַ געמיינזאַמען פּאַטריאָטיזם פאַר'ן א"י-שטאַט, פּונקט אַזוי ווי די פראַנצויזיש — און ענגליש-רעדענדע קאַנאַדיער טוען עס אין קאַנאַדאַ און פערבינדען עס מיט אַ בשותפות'דיגען קאַנאַדער פּאַטריאָטיזם.

פון אַט דעם שטאַנדפּונקט זענען מיר געווען מחויב צו בעשטעהען דערויף, אַז די ענטוויקלונג פון אַ יודישער נאַציאָנאַל-היים אין א"י איז אַ'ענטוויקלונג פון רעכטס-טעמים, ווי אויך דערויף אַז עס זאָל נישט אויסגעליפערט ווערען דעם חסר פון און קאָנפליקט שטעהענדען אַראַבישען נאַציאָנאַליזם.

מיר האָבען אויפגעקלערט, אַז הגם מיר מוזען, און די אינטערעסען פון דער געמיינשאַפט אַלס גאַנצע, קאָנטראָלירען די אימיגראַציע, קענען די איינציגע בעגרענצונגען פאַר דער קאָנטראָל זיין בלויז אַזעלכע, וואָס שווימען אַרויס פון דער אַלגעמיינער עקאָנאָמישער לאַגע. די דאָזיגע פּאָליטיק איז אין משך פון זיבען יאָהר מיט ערפאָלג געפיהרט געוואָרען דורך פיער כסדר'דיגע רעגירונגען פון פערשידענע פּאָליטישע צוזאַמענשטעלען. דער גאַנצער זין פון דעם אַפּעל, וועלכען איך וויל היינט מאַכען איז, אַז נישט קוקענדיג אויף וועלכע עס איז שוועריגקייטען פון אַזאַ פּאָליטיק, קאָן זי געלעזט ווערען בלויז דורך אויסגעהאַלטענקייט און ביי דעם אַלגעמיינעם הסכם פון אַלע פּאַרטייען אין דער דאָזיגער קאַמער. און אַז יעטווערער מין נישט-אויסגעהאַלטענקייט אָדער וואַקעלניש איז גורם נישט בלויז שלעכטע געפיהלען אין א"י, נאָר אויך צווישען מוזולמענער און יודען אויף דער גאַנצער וועלט און ווענדעט די אויפרעגונג פון ביידען געגען אונזער לאַנד.

די שווערע מיסיע פון ד"ר ווייצמאַן

די אינטערפּרעטאַציע פון 1922 איז אָהן צווייפעל געווען אַנ'ענטוישונג פאַר דעם עקסטרעמען טייל פון די ציוניסטען. אָדער די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אונטער דער פיהרונג פון ד"ר ווייצמאַן האָט די אינטערפּרעטאַציע אָנגענומען מיט אַנ'אויבעצווייפעלטער לאָיאַליטעט. איך האָב אין משך פון די לעצטע יאָהרען נישט איינמאָל גענוצט דעם ד"ר ווייצמאַנ'ען אַנ'ענטוישטען, בעת איך האָב איהם אויפגעקלערט, אַז די זאַכען קענען נישט געמאַכט ווערען אַזוי, ווי ער וואָלט זיך עס ווינשען. ד"ר ווייצמאַן איז אָבער שטענדיג געווען גרייט צו אָנערקענען די שוועריגקייטען פון דער בריטישער רעגירונג, שטענדיג גרייט צוזאַמצוטרעפען זיך פנים אל פנים מיט דער אומפּאָפּולאַריטעט צווישען זיין אייגענעם פאָלק. אין משך פון יאָהרען האָט ד"ר ווייצמאַן מיט אונז צוזאַמענגעאַרבייט, און איך האָף, אַז די רעגירונג וועט אַזוי אויפקלערען די לאַגע, אַז ער זאָל ווידער זיך קענען אומקעהרען צו דער דאָזיגער צוזאַמענאַרבייט, וועלכע איז פאַר אונז אַזוי ווערטפול.

פון די דערמאָהנטע יאָהרען זענען די ערשטע דריי (1922 — 1925) געווען יאָהרען פון וואוילשטאַנד, די יאָהרען פון 1926 ביז 1928 זענען אָהן ספק געווען יאָהרען פון דעפּרעסיע. אויף וויפיעל עס איז נוגע דער אַלגעמיינער לאַגע אין א"י, איז עס אַזוי געשעהען, ווייל 1926 איז געווען אַ יאָהר פון טריקעניש, 1927 — פון אַנ'ערד ציטערניש און 1928 — פון אַ היישעריקען-פּלאָג. אויף וויפיעל עס איז נוגע די יודען, איז די דעפּרעסיע אָהן ספק אין אַ בעדייטענדע מאָס געקומען מחמת דעם איבערטרייבענעם אָפּטימיזם, הן בנוגע דער אימיגראַציע, הן בנוגע דעם אויפבוי-אַרבייט. עס איז אָבער נאָר אַ קנאַפע סברה, אַז פון דער יודישער אַרבייטסלאָזיגקייט, וואָס איז דער עיקר געפאַלען צו לאַסט די יודען גופא, זאָלען באמת האָבען געליטען די אַראַבער, מעהר ווי אין דער מאָס, און וועלכער אַנ'אַלגעמיינע אָבשטעלונג פון גרויסע אויסגאַבען מוז נאַטירליך בעריהרען דאָס גאַנצע לאַנד. ער כאַן עקאָנאָמישע מאָטיווען.

נאָך אינטערעסאַנטער איז דער פאַקט, אַז אין משך פון יענע זיבען יאָהר איז אין א"י געווען פולער שלום בעת אונזערע שכנים, די פראַנצויזען, האָבען מיט אַ מיליטערישער קראַפט פון 40000 מאַן קוים געקענט איינהאַלטען דעם שלום אין סיריען, זענען מיר געווען ביכולת צו בעפרייען דאָס לאַנד פון יעטוועדער מיליטער-אָקופּאַציע, אויסער לאָזענדיג אין א"י און עבר הירדן בלויז איין-איינציגע עסקאַדראָן לופט שיפען. הגם די אַראַבישע פּאָליטישע בעוועגונג איז נישט געווען פערבערייט צו אַקצעפּטירען דעם מאַנדאַט, ווי אַזוי נישט צוזאַמענצואַרבייטען אין לעגיס-לאַטיוו-ראַט וועלכען מיר האָבען אָנגעבאָטען האָט זיך צווישען דער אַלגעמיינער אַראַבישער בעפעלקערונג איינגעשטעלט אַ בעדייטענדע איינוואוילונג און צוזאַמענאַרבייט מיט די יודען, וועלכע איז געווען בעזונדערס אויסגעזיכט פאַר כמעט אַלע אינסטיטוציעס.

וואָס איז געוועזען די סבה פון די אב-אונרוהען?

און די דאָזיגע בעדינגונגען איז געוועזען מעגליך צו מאַכען ווייטערע אָפּשפּאָרונגען פאַר'ן מלוכה-אוצר און פערקלענערען אויף אַ העלפט די צאָהל בריטישע זשאַנדאַרמען אין א"י. איך מוז אָבער איצט זאָגען, אַז מיין דעמאָלסדיגע מיינונג, וועלכע האָט געפיהרט צו דער רעדוקציע, איז געווען אַ טעות'דיגע. אויב עמיצער איז געווען פעראַנטוואָרטליך פאַר די שחיטה און אונרוהען פון פאַראיאָהרען בין איך עס געווען. איך וואָלט געפיהלט, אַז איך וואָלט נישט אויסגעפיהרט מיין חוב, ווען איך וואָלט עס נישט פולשטענדיג אויפגעקלערט דער קאַמער.

נאָך יאָהרען פון שלום האָט דער כותל-מערבי-ענין געפיהרט צום פּלוצלינגען אויסברוך פון געוואַלט מעשים און שחיטות. איך וויל נישט אַריינגעהן אין די פרטים. נאָך דער זאָרגפעלטיגסטער בעטראַכטונג קען איך עס איינזעהן אַלס אַ ריין רעליגיעזען אויסברוך, וואָס איז ענטשטאַנען אין דער נאָהענט פון אַ רעליגיעזען צענטער. אין דעם אויסברוך איז גאָרנישט געווען אַזוינס, וואָס זאָל בעווייזען, אַז עס איז געווען אַנ'אַנדער-אויפשטאַנד פון באָדענלאָזע און אַרבייטסלאָזע אַראַבער, עס איז געווען אַ רעליגיעזער אויסברוך פון דעם אַלטען טיפּ, וועלכער איז גוט בעקאַנט דער אינדישער אַדמיניסטראַציע.

די שאָו-קאָמיסיע

זייענדיג בעאיינפלוסט דורך די אַראַבישע פאַרשטעהער, וואָס האָבען געזוכט צו געפינען אַנ'ענטשולדיגונג פאַר זייערע גלויבענס-גענאָסען, האָט די שאָו-קאָמיסיע זיך געשטעלט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז די אונרוהען האָבען געהאַט אַ פּאָליטישען און עקאָנאָמישען הינטערגרונד. נאַטירליך, האָט די רעגירונג נעדאַרפט ערנסט בעטראַכטען דעם דאָזיגען שטאַנדפּונקט פון דער שאָו קאָמיסיע, און זי האָט ריכטיג געטון, אַרויסשיקענדיג קיין א"י אַנ'אויספאָרשונגס-קאָמיסיע. איך בין נישט צוגעגרייט צו בעווייזען, אויב ס'וואָלט געווען בעסער, אַז די קאָמיסיע זאָל בעשטעהען פון אייניגע מיטגלידער. סער דזשאָן סימפּסאָן, וועלכען די רעגירונג האָט אויסגעקליבען, איז אַ מאַן פון גרויסער ערפאַהרונג און הויכער פעהיגקייט, און זיין בעריכט איז אַ העכסט געשיקטער, קלאָרער און ווערטפולער דאָקומענט.

אין פּונקט דאָמינירט איצט דעם גאַנצען בעריכט, און נעמליך סער סימפּסאָנ'ס איבערצייגונג, אַז דער איינציגער וועג, און וועלכען דער מאַנדאַט קען אויסגעפיהרט ווערען, פיהרט דורך אינטענסיווער ענטוויקלונג פון באָדען אין א"י. אַ שאָד, וואָס סער דזשאָן סימפּסאָן האָט נישט געקענט ארץ-ישראל פאַר דער מלחמה. איך האָב בעזוכט א"י מיט 4 אָדער 5 יאָהר צוריק. פאַר דער מלחמה האָב איך אָבער בעזוכט פערשידענע טיילען פון דער טערקישער אימפּעריע. קיינער קען מיר נישט זאָגען, אַז די ארץ-ישראל מעראַטאַריע גלייכט וועלכען עס איז טייל פון דער טערקישער אימפּעריע. אַלץ, וואָס איז נעפּון געוואָרען אין דעם לאַנד הן פאַר אַראַבער, הן פאַר יודען, האָט געבראַכט צו דער מערקווירדיגסטער עקאָנאָמישער ענטוויקלונג אין וועלכער עס איז טעריטאָריע, וואָס איז זייט דעם קריעג אַריבער און אַנדערע הענד.

אימיגראַציע און אַרבייטסלאָזיגקייט

סער דזשאָן האָפּ סימפּסאָן האָט אַרויסגערוקט געוויסע קריטישע בעמערקונגען וועגען די רעזולטאַטען פון אימיגראַציע און אַרבייטסלאָזיגקייט. בעטראַכטענדיג די צאָהלען וועגען אַרבייטסלאָזיגקייט אין א"י, זעהט מען, אַז זי מאַכט אויס אַנ'ערך 2 פּראָצ, ד. ה. ווייניגער ווי אַ העלפט פון דער אַרבייטסלאָזיגקייט אין ענגלאַנד. מען דאַרף אָבער דערצו נעדענקען, אַז דאָס געשעהט אין אַ פעריאָד פון אַ שווערער דעפּרעסיע. חוץ דעם האָט זיך די אַראַבישע בעפעלקערונג אין משך פון די לעצטע 8 יאָהר פערגרעסערט מיט 112.000 נפשות, אַ וואוקס, וואָס קען פערגלייכען ווערען מיט 7 מיליאָן נפשות אין אונזער לאַנד. נאַטירליך, האָבען זיך גלייכצייטיג נעדאַרפט פערגרעסערען די אַרבייטס-מעגליכקייטען פאַר דער אַראַבישער בעפעלקערונג. איהר קענט נישט זאָגען, אַז די דאָזיגע ריזיגע ענטוויקלונג, וועלכע האָט נישט איהר גלייכען און וועלכען עס איז אַנדערען לאַנד, האָט געמוזט קומען טראָץ דער יודישער אימיגראַציע. קלאָר, אַז די ענטוויקלונג האָט געמוזט שטעהען אין אַ נאָהענטער שייכות מיט דער דאָזיגער אימיגראַציע.

עס איז אמת, אַז דער סימפּסאָן-ראַפּאָרט האָט נעקענט שאַפען אַ געוויסע ענטוישונג אין ציון. קרייזען. די ציוניסטען זענען געצוואונגען צו נעמען איהם ערנסט צו קענטניש. זיי זענען גרייט צו טון זיי זענען בעשטרעבט צו שטודירען דעם דאָזיגען בעריכט צוזאַמען מיט דער רעגירונג און געפינען אין איהם אַ שותפות'דיגען יסוד, אויף וועלכען עס זאָל זיין מעגליך אַ צוזאַמענאַרבייט. עס איז דאָך זיכער, אַז אויב די שטעלונג פון דער יודישער אַגענץ לגבי דעם מאַנדאַט בעדייט וואָס עס איז. בעדייט עס טאַקי, אַז אין אַלע פראַגען, וואָס זענען נוגע דער גאַנצער צוקונפטיגער מאַנדאַט דורכפיהרונג דאַרף מען זיך בעראַטען מיט דער יודישער אַגענץ. פערשטעהט זיך, פּונקט אַזוי מיט די אַראַבער. אָבער ד"ר ווייצמאַן האָט בהינם געבעטען, טאַקי פאַר דער פערעפענטליכונג פון ווייס-בוך, אַז אַלע צדדים זאָלען צוזאַמענגעבראַכט ווערען אויף אַ קאָנפערענץ פון רונדען טיש.

ווי אַזוי ענטשטעהען „ווייס-ביכער"

וואָס האָט לאָרד פּאַספילד געטון? אַנשטאָט צו בעראַטען זיך מיט אומצען, האָט ער פּלוצים אַרויסגעבראַכט דאָס ווייס-בוך. לויט אונערליכען אויסזעהען איז עס אַ דאָקומענט פון אַ גאַנץ זעלטזאַמער סטרוקטור. ער בעשטעהט פון צוויי העלפטען. דער ערשטער טייל הער'ט איבער אַ טייל אויסצוגען פון דעם ווייס-בוך פון 1922, מיט וועלכע מיר אַלע זענען מסכים און אַקצעפּטירען. זאָגאַר די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אַקצעפּטירט דעם דאָזיגען ווייס-בוך אַלס אַזא, וואָס בעשטימט אונזער גאַנצע א"י פּאָליטיק.

דער צווייטער טייל בעשטעהט פון מעהר ווייניגער איבערגעשריבענע אויסצוגען פון סימפּסאָן-בעריכט. אָבער וואָס עס איז ווערט צו בעווייזען, אַז עס ווערען דאָרט ציטירט בלויז נעגאַטיווע אויסצוגען, און אַלע אויסגלייכענדע אויסצוגען ווערען זאָרגפעל אויסגעמיטען.

מעגליך, אַז עס ווערט צו שטרענג דורכגעפיהרט די דורך סער סימפּסאָן קריטיקירטע פּאָליטיק פון דער „הסתדרות העובדים", וועלכע בעשטעהט דערין, אַז אויף יודישען באָדען זאָלען בעשעפטיגט ווערען בלויז יודישע אַרבייטער. די דאָזיגע פּאָליטיק האָט אָבער אַ בערעכטיגונג. עס וועט דערויף נישט לייקענען קיינער, וואָס איז ווען עס איז געווען אין אַזאַ לאַנד, ווי למשל דרום-אַפריקע, וואו מען האָט צו טון מיט צוויי ראַסען, וואָס זענען זייט ביי זייט מיט אַ פערשידענעם לעבענס-סטאַנדאַרד און פערשידענע שכירות-הויך. די אַנוועזענהייט פון אַ יודישען אַרבייטער-קלאַס אין א"י איז אַ וועזענטליכער עלעמענט פאַר דער העכערונג פון לעבענס-ניוואָ פון דער גאַנצער בעפעלקערונג. דאָך איז דאָס איינציגע, וואָס דאָס ווייס-בוך האָט געהאַט צו זאָגען וועגען דעם יודישען אַרבייטער קלאַס, איז נעמליך דאָס, אַז מען דאַרף איהם בעהאַנדלען אַלס עטוואָס, וואָס שטעהט און נעגענזאַץ צום מאַנדאַט, אַלס עטוואָס, וואָס פערלעצט אַ פאָלק, אַלס עטוואָס, וואָס שטימט נישט דעם אונדערדריקען וואָס די יודען צו לעבען מיט די אַראַבער און בעשיצען זיי פון פריינדשאַפט און געגענזייטיגען רעספּעקט.

ווער עס לעזט דאָס ווייס-בוך און קען די געשיכטע, וואָס איז איהם פאָרגעגאַנגען, קען עס בעטראַכטען בלויז אַלס דאָקומענט, וואָס איז בעלעבט דורך אַ מאַן, וועלכער אונטערשיידט זיך געגענזליך פון יענעם מאַן, וואָס האָט תמיד ביז איצט בעלעבט יעטוועדער עפענטליכע אויסערונג פון שטאַטסמענער פון יעדער פּאַרטיי. יעדער געוועהנליכער לעזער, אַלץ — אייגענער אַראַבער, יוד אָדער ענגלענדער מוז האָבען דעם איינדרוק, אַז פאַר אַנ'אומבעשטימטער פעריאָד פון יאָהרען דאַרף די גאַנצע מאַנדאַט-אויספיהרונג קריסטאַליזירט ווערען אויף דעם איצטיגען ניוואָ פון יודישער ענטוויקלונג אויף דעם לאַנד, וועלכען זיי האָבען ביז-איצט ערוואָרבען, און אַז די יודישע אימיגראַציע דאַרף שטרענג בעשניטען ווערען, כל זמן אין אַראַבער האָט נישט קיין אַרבייט. קיין וואונדער נישט, אַז עס איז געקומען אַנ'עמפּערונגס-געשריי איבער דער גאַנצער וועלט.

דער פּרעמיער מיניסטער האָט בעצייכנט דעם געזעהן לסימטים, אַז אַלץ בלייבט ווי געווען. עס זענען אויפגעטיילט געוואָרען די געמיטער אויף ביידע זייטען אַראַבישע און יודישע געפיהלען האָבען זיך ווידער אָנגעשטרייט. מיר אַלע זאָגען, אַז דער אויסברוך פון אונרוהען פון פאַראיגען יאָהר איז געווען דער לעצטער פון אַזעלכע אויסברוכען. די מוזולמענישע געמיטער איבער דער גאַנצער וועלט ווערען מאָבילזירט דעם מאַנדאַט גופא, נישט געגען די פרטים פון זיין אָנווענדונג. די יודישע געמיטער אויף דער גאַנצער וועלט ווערען מאָבילזירט געגען אונזער לאַנד. איז עס נישט אַ צרה, וועלכע מען וואָלט געקענט פערמיידען מיט אַ ביסעל פערנונפט און פאָרזיכט, מיט עטוואָס פּסיכאָלאָגיע און אַ קנאַפּ ביסעל טאַקט?

דאָס איז שוין נישט דאָס ערשטע ווייס-בוך פון דעם מין. אויף די ברעגען פון זאַמבעזי, פּונקט אַזוי ווי אויף די מי-הגליל, זענען ענטשטאַנען אונרוהען, שטערונגען און בעזאָרגניסען צוליב ווייס-ביכער, וואָס זענען געווען אַרויס געגעבען דורך דעם קאָלאָניאַל-אַמט און וועגען וועלכע מען האָט אונז שפּעטער געזאָגט, אַז זיי מיינען נישט דאָס, וואָס עס האָט געשיינט און זיי געזאָגט צו ווערען. עס זענען דאָ בעדייטענדע חלוקות וועגען דער פאַטערשאַפט פון דעם דאָקומענט און אַנדערע דאָקומענטען. עס זענען געווען קלאַנגען, אַז דאָס מזרח אַפריקאַנישע ווייס-בוך איז גאָר געשאַפען נישט פון קאָלאָניאַל-אַמט, נאָר פון אַנדערע קוועלען. און באַזאָרג וואָס מען נעהאָט דעם איינדרוק,

(ענדע זייט 6)

בעריהמטער יודישער מאַהלער מינקאָווסקי דערהרגעט געוואָרען בעת אַנ'אויטאָ-קאַטאַסטראָפע

בוענאָס איירעס, 25. נאָוועמבער (יטא) מיט אַ קורצער צייט צוריק איז געקומען קיין אַרגענטינא פון פּוילען דער גוט-בעקאַנטער טויב-שטומער יודישער מאַלער מינקאָווסקי און אייניגע אָרדענט דאָ אַנ'אויסשטעלונג פון זיינע בילדער.

נעכטען איז מינקאָווסקי געפאָהרען אויף אַנ'אויטאָ צו דער אויסשטעלונג מיט'ן אויטאָ איז פאָרגעקומען אַ קאַטאַסטראָפע און מינקאָווסקי איז דערהרג'עט געוואָרען.

* * *

די העלדען פון זיינע בילדער זענען געווען די געפּלאָגטע יודישע פאָלקסמאַסען, די געטריבענע, די דערניעדריגטע, די הונגעריגע, די היימלאָזע — די גאַנצע טראַגיק פון אומגליקליכען יודישען לעבען האָט אַראָפּגעשריגען פון זיינע בילדער. און אַ צאָהל שאַפונגען, פאַר וועלכע ער האָט בעקומען די גרעסטע קינסטלערישע אַנערקענונג אין דער גאַנצער וועלט. אויך ביי אונז, אין לאָדז, זענען די אויסשטעלונגען זיינע שטענדיג געווען אַ גרויס געשעהעניש.

מינקאָווסקי איז געווען דער פערקערפּערער פון דער יודישער טראַגיק, טראַגיש איז געווען דאָס לעבען פון אַט דעם גרויסען, נישט טויב-שטומען קינסטלער און אויך אויף אַ טראַגישען אופן האָט ער ערשט פערענדיגט זיין לעבען.

עהרע זיין אָנדענקען!

* * *

מיט מאָרים מינקאָווסקי'ס טויט איז פון אונז אַוועק איינער פון די שענסטע און נאָבעלסטע רעפּרעזענטאַנטען פון דער יודישער מאַלעריי.

אַליין אַ טויב-שטומער, האָט ער מיט זיין גרויסער, טיפער פיין-פיהלענדער נשמה בעשטראַהלט אַלע שאַפונגען, וואָס זענען אַרויס פון זיין ברילאַנטענעם פּענזעל. אַלע טיפע ריין-מענשליכע און ריין-יודישע איבערלעבונגען, וואָס ער איז נישט געווען ביכולת אַרויסצוברענגען מיט דער שפּראַך, האָט ער אויף אַ מייסטערהאַפטען אופן געבראַכט צום אויסדרוק דורך פאַרבען-מיש און פאַרבען-קאַמף זיינע בילדער און מאַלעריען האָבען געאָטעמט מיט אַ וואונדערבאַרער עקספּרעסיע, האָבען מיטגעריסען דעם צושויער און איהם בעצוואונגען. מעהר, ווי פון מאַנכען רעדעוודיגען קינסטלער, האָבען גערעדט די שטומע לייוונטען פון אַט דעם שטומען קינסטלער.

מינקאָווסקי איז געווען דער מאַלער פון יודישען עלענד, פון יודישען פּיין און פון יודישער אָרימקייט.

אויסצייכנונג פון אַ יודישען פליהער

וויען (יטא) דער פּרעזידענט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער ליגע פאַר אַוויאַטיק און בעקאַנטער אַמעריקאַנער מיליאָנער קליפאָרד האַרמאַן איז ספּעציעל געקומען קיין וויען, כדי צו דעקאָרירען דעם בעריהמטען יודישען פליהער ראָבערט קראָנפעלד מיט דער העכסטער אויסצייכנונג פאַר זיינע גרויסע ערפאָלגען אויפ'ן געביט פון אַוויאַטיק אין 1929. די דעקאָרירונגס-צערעמאָניע איז פאָרגעקומען אין די דעפּאַרטאַמענטען פון בונדעס-פּרעזידענט מיקלאַס.

אין יאָהר 1928 האָט די דאָזיגע אויסצייכנונג בעקומען דער אַמעריקאַנער פליהער לינדבערג.

לאדז

דינסטאַג, 25 נאָוו. 1930

כסלו תרצ"א

פ' ויצא

זון אויפגאַנג: 7.08

זון אונטערגאַנג: 3.26

טאָג-כראָניק

צוגאַב-פּאַבּאַר פאַר 1908

דעם 28. ר.ח. דאַרפן זיך צושטעלן צו דער צוגאַב-פּאָבּאָר-קאָמיסיע די געבוירענע אין יאָהר 1908 און עלטערע, וועלכע זענען נאָכנישט געשטאַנען פאַר קיין פּאָבּאָר-קאָמיסיע.

די קאָמיסיע אַמטירט אין לאָקאַל פון אַלע קאָשטשושקי 21.

א שטורם אין שטאָט-ראַט

(ב) היינטיגען דאָנערשטאָג וועט זיין אַ זיצונג פון לאָדזער שטאָט-ראַט. עס איז פאָראויסצוזעהן, אַז די זיצונג וועט זיין זעהר אַ שטורמישע.

* * *

(—) נעכטען דעם 24. איז אָפּגעפּלאַנט דער לעצטער טאָג פון דער פאַר-געשריבענער קאַדענץ פון לאָדזער שטאָט-ראַט. קיין ענדגילטיגע דעציזיע וועגן גורל פון לאָדזער שטאָטישען פּאַרלאַמענט איז נאָך נישטאָ.

פון לאָדזער האַנדעלס-געריכט

—:0:—

רעגולאַציע-אָפּמאַכען און א „נאַדזאָר"

(5) די פירמע „יורשים פון יוזעף נירזשוויעדזשינסקי, פאַבריק פון טריקאָ-אויסאַרבייטונגען" (זאַגאַיניקאַוואַ 67) האָט נעכטען דערלאַנגט אַ ביטע וועגען אַ געריכטס-אויפזיכט. די פירמע געהערט צו די עלטסטע פון דער דער-מאָנטער בראַנזשע אין לאָדז. זי עקזיס-טירט זינט 1900.

די סיבה פון דער פינאַנציעלער ענג-שאַפט פון דער פירמע איז דאָס, וואָס זי האָט גענומען הלוואות, כדי צו דעק-קען פאַר-מלחמה'דיגע חובות אויף 50 טויזענט רובעל, די העכסטע שלעכטע קאָניונקטור, ווי אויך די נישט-סאָלידע קאָנקורענץ און דאָס פאַלען פון די פּריי-זען אויף סחורות און מאַטעריאַלען.

די אַקטיווען פון דער פירמע בעטרע-פען 474,866 זל., די פּאַסיווען 203,183 זל. די הויפט-פּאָזיציעס פון די אַקטי-ווען בולדען: מאַשינען און פאַבריקס-איינריכטונג 238.283 זל., די געבוידע 108,516 זל., סחורות 59.745 זל., רויה-שטאָפען 14.189 זל. אָפענע חובות — 26,723 זל., קונדישע פּראָטעסטען — 17,725 זל. אויף דער זייט פון די פּאַ-סיווען פיגורירט אַ סומע פון 7,544 זל קרעדיט און אַקצעפּטען אויף 76,058 זל. די לאַנג-טערמינינע קרעדיטען אויף 97,100 זל. זענען גאַראַנטירט מיט היפּאָטעק-בטיחות.

דער סאַנאַציע-פּלאַן בעשטעהט אין פאָדערונגען אַלע איהרע מאַשינען אויף לוין-אַרבייט.

* * *

אויף דער לעצטער סעסיע האָט דאָס האַנדעלס-געריכט בעשטעטיגט דעם רע-גולאַציע-אָפּמאַך צווישען אברהם אוני-קאָווימש, טעקסטיל-פאַבריקאַנט פון לעשנאָ 3 און זיינע קרעדיטאָרען. עס שטעלט זיך אַרויס, אַז בעת'ן שליסען דעם אָפּמאַך האָבען זיך געווענדעט 28 קרעדיטאָרען מיט תביעות. נאָר 24 קרע-דיטאָרען האָבען זיך אַרויסגעזאָגט פאַר די פאָרגעשלאָגענע בעדינגונגען. אוני-קאָווימש וועט רעגולירען אויף 60 פּראָ-צענט. אוניקאָווימש'עס חובות בעטרע-פען 163,657 זל.

* * *

נאָכ'ן ענדיגען זיך פון דער נאַדזאָר-צייט פון דער פירמע „שמואל לאַנדוי און שותּפים" (פּילסודסקי גאַס 69), האָט די פירמע זיך געווענדעט צום גע-ריכט מיט אַ פאָרשלאַג וועגען רעגולי-רען די קרעדיטאָרען אויף 50 פּראָצענט. מחמת עס איז אַ צווייפעל, צי „ש. לאַנ-דוי און שותּפים" מוט נישט די קרע-דיטאָרען קיין עולה מיט די דאָזיגע רע-גולאַציע-בעדינגונגען, האָט דאָס געריכט בעשלאָסען צו דעלעגירען אַן עקספּערט אויסצופאָרשען דעם פערמעגענס-בע-שטאַנד פון דער פירמע.

שטראָפען פאַר נישט מעלדען געענדערטע אַדרעסען

(וו) דאָס מיליטערישע ביוראָ אין לאָדז האָט בעשטראָפט 1564 פּערזאָנען מיט אַרעסט און געלד-שטראָף פאַר נישט-מעלדען אין ביוראָ די ענדערונגען פון זייערע אַדרעסען.

די צייטען פון יאָהר און דער רייץ

יעדע צייט פון יאָהר האָט זיך איהר פּאָזיטיווע אָדער נעגאַטיווע ווירקונג אויף דער שעהנקייט פון מענש. מיר דאַרפען דעריבער מיט פערהיטונגס-מע-טאָדען, מיט דער הילף פון אונשעדלי-כע מיטלען וועלכע ווירקען גינסטיג ביים בעשיצען די פּנים-הויט פאַר פריה-צייטיגער פערניכטונג אָדער בעזייטיגען די שוין פערהאַנענע פערנאַכלעסיגונג פון דער געזיכטס-שענקייט. אַזוי צום ביישפּיל ווירקט די וואַרעמע, זומער-צייט גינסטיג אויף דער געזיכטס-הויט פונ'ם קאָפּ, ווייל פון דעם זיך שמעל-צענדיגען פעטקייט אין דער וואַרים-קייט ענטשטעהען שעדליכע פעט-זויער-קייט, וואָס זענען שעדליך פאַר די האָר-וואָרצלען. דאָס קאָן מען לייכט אויס-מיידען דורך בעזייטיגען די פעט-זויער-קייטען מיט'ן אָפּטען וואַשען די קאָפּ-הויט און די האָר מיט'ן שאַמפּאָן פון Dr Kuster וועלכער ווערט אָנגעווענ-דעט גענוי צו דער פאַרב פון די האָר. יעדער האָט געוויס בעמערקט ווי זומער פאַלען אַרויס אַ סך האָר, וואָס קאָנען פערמילדערט ווערען דורך וואַשען דעם קאָפּ מיט Shampoon Dra Lustra. איך שטרייך אונטער, אַז דאָס וואַשען דעם קאָפּ מיט זייף ברענגט דערצו, אַז די פעט-זויערקייטען ווערען נאָך מעהר אַריינגעריבען אין דער קאָפּ-הויט און די האָר ווערען פערניכטעט. אויך וואַ-שען דעם קאָפּ מיט נאַפט, דושעגעכץ, און צוועקלאָז פונקט ווי דאָס איינוואַ-שען דעם קאָפּ מיט געלבלעך פון אייער אָדער איינפודערען.

Dr Zenon B.

צושלאָגען א „דירעקטאָר"

(ב) די פאַמיליע מאַלינאָווסקי איז געבליבען אָהן פּרנסה. בלית ברירה האָט די פרוי גענומען זוכען אַרבייט. זייער בעקאַנטער סטעפאַן קאָוואַלטשיק האָט זיי ערקלערט, אַז ער איז געוואָ-רען אַ דירעקטאָר פון אַ פירמע, אין וועלכער ער וועט געבען בעשעפטיגונג די פרוי מאַלינאָווסקאַ. צוליב דעם האָט דער דירעקטאָר יעדען טאָג בעזוכט די מאַלינאָווסקי'ס און האָט זיך בעמיהט צו זיין „אויג אויף אויג" מיט דעם שעהנעם ווייבעל", דעם מאַן איז די מעשה געקראָכען אין קאָפּ אַריין און האָט דעם „דירעקטאָר" ביטער צושלאָ-גען.

אַרעסטירט א לאָדזער גנב'טע אונטער דער חופה

(וו) די לאָדזער גנב'טע סטאַניסלאַוואַ סטאַנישטשיק (מאַרישינער 46), אַרויס-געהענדיג פון תפיסה, האָט בעשלאָסען חתונה-צוהאָבען. אויף דער פריי האָט זי זיך בעקענט מיט אַ יונגענמאַן, מיט וועלכען זי איז געגאַנגען צו דער חופה. עס איז איהר אָבער נישט בעשערט גע-ווען צו גענ‍יסען פון הייראַטס-גליק. פון קלויסטער אַרויס האָט מען זי „פער-בעטען" אין „חד גדיא" אַריין פאַר אַ ניי שטיקעל אַרבייט.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע"

נאַרוטאָוויטשא 20.

גאַסטשפּילען פון בערימטען אַרטיסט גאַסטשפּילען

פון סטאַניסלאַווסקי'ס קונסט - טעאַטער אין מאָסקווא, פּיסקאַטאָר-טעאַטער אין בערלין, מאָריס שוואַרצ'ס יודיש קונסט - טעאַטער

פּאול באַראַטאָוו

פּרעמיערע! פרייטאָג, ד. 28-טן נאָוו. 9 אָוו. פּרעמיערע!

דער פאַטער

דראַמאַ אין 3 אַקטען פון אויגוסט סטרינדבערג

הויפּט-ראָל: ריטמייסטער אַדאָלף — פּאול באַראַטאָוו

פּרטים קומען! פּרטים קומען!

בילעטען זענען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע."

געריכט בעשטעטיגט, אַז גענ. לאָדזער דעפּ. צערבע דאַרף בעשטראָפט ווערען מיט תפיסה

אורטייל פון שטאָט-געריכט ווערט בעקרעפטיגט מיט אַ דעציזיע פון דער צווייטער אינסטאַנץ.

(§) ווי בעקאַנט, איז דער געוועזע-נער לאָדזער סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט צערבע (דייטשע אַרבייטס-פּאַרטיי) לעצ-טענס פאַר'משפּט געוואָרען אויף אַ האַלב יאָהר תּפיסה פאַר בעזיטונגען אַ פּאָלי-צייאַגענט פון שטאָט-ראַט-זאַל, וואו עס איז בשעתו פאָרגעקומען אַ צוזאַמענ-פאָהר פון דער דייטשער אַרבייטס-פּאַר-טיי. ה' צערבע האָט געגען דעם אורטייל דערלאַנגט אַן אַפּעלאַציע. דער אַפּעלאַ-ציע-פּראָצעס איז פאָרגעקומען נעכטען אין לאָדזער קרייז-געריכט. דאָס געריכט האָט מספּים געווען אויסצוהערען אַ רייהע נייע עדות מצד דער פערטיידיגונג.

דער עדות פּעליקס מילנאַרטשוק, אַ מיליציאַנט אויפ'ן דערמאָנטען צוזאַ-מענפאָהר, האָט ערקלערט, אַז אין צוויי שעה נאָכדעם, ווי די פּאָליציי-אַגענטען האָבען געהאַט פערלאָזען דעם זאַל און אויפ'ן צוזאַמענפאָהר איז דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעוויזיע, האָט ער, מילנאַר-טשוק, זיך געווענדעט צום אַגענט מאַל-טקע מיט דער פראַגע: צו וואָס די גאַנ-צע געשיכטע האָט געלוינט — האָט דער אַגענט מאַלטקע איהם ערקלערט: אויב מען וואָלט געגען זיי, די פּאָליציי-פונקציאָנאַרען אָנגעווענדעט אַ מויז צו פערלאָזען דעם זאַל, וואָלטען זיי אונבע-רינגט געשאָסען.

נאָכ'ן אויסהערען אַ ווייטערען עדות, האָט גענומען דאָס וואָרט דער פּראָקו-ראָר סוסקי, וועלכער האָט פאָרגעשטעלט דעם געריכט דאָס בילד פון דער גע-פעהרליכער שטימונג פון די דעוואַלו-ציאָנערע עלעמענטען, וועלכע האָבען זיך בעפונדען אויפ'ן דערמאָנטען צוזאַ-מענפאָהר. פאָרזיכענדיג זיך אויף די אַר-טיקלען 241 און 243 פון שטראָף-קאָ-דעקס ווייזט אָן דער פּראָקוראָר, אַז די זיכערהייטס-מאַכט דערוויזענדיג זיך וועגען אַ פערברעכען, וואָס איז צוגע-גרייט געוואָרען, האָט געהאַט די רעכט אונטערצונעהמען שריט כדי אויסצומיי-דען די אויספיהרונג פון דעם פערברעך. ער פיהרט אויס, אַז דער אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ איז אַ גערעכ-טער און ער בעט איהם צו בעשטעטי-גען.

דער פערטיידיגער אַדוו. קעמפּנער בע-לייכט דעם גאַנצען ענין פון געזעל-שאַפטליך-פּאָליטישען שטאַנדפּונקט און פאָדערט צו אַנולירען דעם אורטייל. ה' צערבע האָט קיינעם פון די אַדוואָקא-טען נישט בעלייזדיגט.

אויך אַדוו. האַרטמאַן האַלט אַ גרויסע פערטיידיגונגס-רעדע.

לסוף ווערט דער פּסק-דין פון דער ערשטער אינסטאַנץ בעשטעטיגט.

ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס דאַרפען שוין אַריינטראָגען קאַנדידאַטען-ליסטעס אויף געריכטס-לאַווניקעס

(§) לויט דער אינסטרוקציע פון אַרבייטס-מיניסטער דאַרפען אויף די קאַנדידאַטען-ליסטעס פאַר געריכטס-לאַווניקעס, וואָס דאַרפען אַריינגעטראָ-גען ווערען ביז'ן 6. דעצעמבער, קודם-כל פיגורירען די ביז-איצטיגע לאַווני-קעס, וועלכע האָבען זיך שוין ספּעציאַ-ליזירט אין די דאָזיגע פונקציעס. די אינסטיטוציעס, וואָס וועלען אַריינטראָ-גען קאַנדידאַטען-ליסטעס אויף לאַווני-קעס, דאַרפען ביי די נעמען פון די גע-וועזענע לאַווניקעס געבען בעמערקונגען וועגען דעם נעגירע אינפאָרמאַציעס גיט דער קרייז-אַרבייטס-אינספּעקטאָר ה' וואָיטקעוויטש.

יעדע קאַנדידאַטען-ליסטע אויף לאַוו-ניקעס דאַרף אַריינגעטראָגען ווערען אין דריי עקזעמפּלאַרען. צו יעדער קאַנדי-דאַטען-ליסטע מוז אויך ביי געלייגט ווע-רען אַ בעשטעטיגונג פון אַרבייטס-אינ-ספּעקטאָר וועגען דער טעטיגקייט פון דער אינסטיטוציע.

דיפטעריט אין די שולען

אין אַלע לאָדזער פּאָווּשעכנע שולען האָבען דאָקטוירים און היגיעניסטען אָנ-געהויבען שטעלען נעגען-דיפטעריט-אימ-פונגען אַלע שול-קינדער.

קליינער פעליעטאָן.

ווער איז שולדיג

ווער איז שולדיג?

... אַט אַ די פראַגע שטעלען זיך ... וואַהל-מאַכערס: פאַרוואָס איז דער ... אַזוי שוואַך געגאַנגען צו די סעגנאַ... לען? איינער זאָגט: דער סענאַט ... טערעטירט נישט אַזוי שטאַרק, ווי ... סיים; אַ צווייטער דרינגט: דער ס... איז אַן'איבריגע זאַך; אַ דריטער ... אויסטייטשען: אַפּאַטיע. און דער ... איז — דער רעגען.

נישט דאָס און נישט יענץ — ... רעגען. און היות, ווי אין דער היינט... קריזיס-צייט, טרעפט זעלטען אַ יוד ... גאַנצע זוילען, פון קאַלאָשען איז ... שוין אָפּגערעדט (וועלכער לאָדזער ... נאַט" קאָן דאָס היינטיגע צייטען ... צו אַ פּאָר קאַלאָשען?) און היות ... שוך מיט אָפענע זוילען האָבען אַ ... אַריינצונעהמען וואַסער, און אַז ... געגט אַריין אין די שיך, קריכט עס ... האַלז אַריין, און אַז ס'קומט אין ... אַריין, שמעקט עס מיט גריפּע, און ... ווי גריפּע איז דאָך היינט געוואָ... חולאת מיט פּקוח נפש און פּקוח ... איז דוחה וואַהלען...

נו, וואָס זאָגט איהר איצט? צו... טויגען די אַלע אַגיטאַציעס, אויפ... פּלאַקאַטען, מיטינגען, רעדעס, רע... ציעס, די אַלע קול-קורא'ס, פּאַמפּ... דאָס אויפשפּילען און אונטערש... צו וואָס דאָס הוצען זיך — איין ... גשם, און דער עולם זיצט אין ... היים...

אב—נע...

—:0.—

טעאַטער און קונ...

מאָרגען – אויפטריט פון ... אַרץ ישראל-טענצערין א... „פילהאַרמאָניע

צום ערשטען מאָל וועט דאָס ... לאָדז האָבען מאָרגען די מעגליכקייט ... בעוואונדערן די בעקאַנטע פּרימאַ-... רינאַ פון דער פּאַלעסטינער אָפּער... העריכע טענצערין רינה ניקאָוואַ, ... כע וועט אַרויסטרעטען אין „פילה... מאָניע" 8.30 אָוועגד.

ניקאָוואַ געהערט צו די ... אינטערפּרעטאַטאָרינס פון דער לאַ... גראַפישער קונסט און אַלע איהרע ... טריטען רופען אַרויס גרויס ענטוז... הן פון דער קריטיק און הן פון ... ליקום.

אין פּראָגראַם פון מיטוואָכ'דיגען ... צערט וועט די בערימטע קינסט... אויספיהרען די שענסטע פּאָפּ... תימנ'ישע און אַראַבישע טענץ.

ניקאָוואַ'ס מאָרגענדיגער אויפ... איז דאָס טאָג-געשפּרעך אין לאָד...

ראַדיאָ פּראָגראַם

דינסטאַג 25 נאָוועמבער

לאָדז, 3(33,8) 11.58 שעה-צייכען, 12.05 ... מ אָפּאַן פּליטען מוזיק, 13.15 פּערלעזונג ... ליכען פּראָגראַם, ווי אויך קינאָ און טעאַטער ... רעפּערטואַר, 15.35 פּליה רגע 15.50 רעגירונגס ... 16.15 גראַמאָפּאָן פּליטען מוזיק פון וואַרש... „וועלט געטריידע מאַרק" 17.45 סימפאָנ. ... 18.45 פערשידענעס, 19.10 קאָמוניקאַט ... לאָדזער האַנדעלס-קאַמער און פּערלעזונג פון ... אויף מיטוואָך, 19.25 גראַמאָפּאָן פּליטען פון ... 19.35 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל; פּערע אויס... דערנאָך „פּ.אַ.ט." וועטער, פּאָליציי, און ספּאָרט ... ניקעטען ווי אויך רעטראַנסמיסיעס פון אויסלענ... סטאַציעס.

פון א. י. גראָדזענסקי

די פּרוי

(ראָמאַן)

(10-טע פאָרטזעצונג)

זי האָט מיט די הענט געפּאַטשט אין בער'ן וואַסער, געפּליעסקעט און גע-שפּריצט זיך, ווי אַ קליין קינד, און דער-פיהלט זיך, ווי אָפּגעפרישט פון היי‍סען זומער-טאָג און ווי ניי-געבוירען. זי איז געווען יונג און די יונגער האָט גע-שפּראָצט און געריסען זיך אַ פויער פון יעטווידען שוואַכל פון איהר מערעל-גוף. זי האָט געשפּירט, ווי איהרע אָרעמ'ס נויסען זיך אָן מיט כח און, כאָטש זיי האָבען געוואָלט נישט אַנדערש עמיצען האַלדזען, אַרומאַרמען און צודריקען צו זיך, האָט זי געפּליי‍סט זיך נישט אַרויס-צוווייזען דאָס פאַר די בחורים.

רייזעל איז נאָך אַליין געווען אין טייך, ווען די בחורים זענען שוין געווען אויפ'ן ברעג און זיך שוין גענומען אָנטאָן.

— גענוג שוין! — האָבען זיי גערופען צו איהר פונדערווייטען.

רייזעל איז אַרויס אויפ'ן ברעג און גע-נומען זיך אָנטאָן.

— קוקט נישט! — האָט רייזעל גע-דראָהט מיט אַ פינגער.

אָנגעטאָן זיך, איז רייזעל צוגעקומען אַ באָרוויסע, מיט ווייסע פאַנטאָפּעל אין די הענט צו די יונגען.

איך בין הונגעריג! — האָט זי זיך אָפּגערופען — ווער האָט פון אייך וואָס צו-צוביי‍סען?

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ס'איז דאָ ביי די יונגען נישט בלויז אַבילה, נאָר — אויך נאָך עפּעס. דער פירמער-ניער בעקאַנטער — ליעווו, האָט פון קעשענע אַרויסגעשלעפּט אַ פלעשעל און געריי‍צט זיך:

— אַנו, חברה, וואָס איז דאָס?

חברה האָט גלייך דערזעהען, אַז דאָס איז בעסאַראַבער ווין און יעדער האָט זיך גענומען רייסען דאָס פלעשעל פון ליעוו'ס האַנט.

— וואַרט! — האָט זיך ליעוו גע-וועהרט און אַרויסגענומען פון אַ צוויי-טער קעשענע אַ בעכערל.

— אָהאָ! — האָט חברה אויסגע-שאָסען אויפ'ן קול — זיך מיט אַלץ בעוואָרגט, — און וויידער גענומען רייסען דאָס בעכערל פון ליעוו'ס האַנט.

ליעוו האָט אָפּגעקאָרקעוועט דאָס פלעשעל און אָלעמען מכבד געווען פון בעכערל.

— לחיים! — האָט זיך דער ערשטער אָפּגערופען גינזבורג.

רייזעלען איז נאָכ'ן טרינקען בעפאַלען אַ מין שיכּרות און זי האָט געהאַט אַ פאַר-לאַנג צו טרינקען פונ'ם ווין.

— לחיים! — האָט זי אַרויסגערופען און אַריינגעקעהרט מעשה בחור דאָס בעכערל.

מ'האָט זיך אויסגעזעצט אויפ'ן גראָז און גענומען אַ סעודה.

— שיכּור'ט זיך נאָר נישט אָן, העיר קאָמאַפּאָלט, — האָט זיך גינזבורג אָנ-ראָנגיש געווענדעט צו לייקינ'ען.

— איז איהר וועגעטאַריער? כאָטש נישט אַריין קיין איבעריגען בוסען, — האָט לייקין אָפּגעענטפערט מיט אַ שמאָך.

— קרינגט זיך נאָר נישט יונגעליים.— האָט רייזעל שלום-געמאַכט — לאָמיר בעסער זינגען אַ לידעל.

און אונטער דער ווירקונג פון באָרען זיך, פרישען גראָז, בלויען הימעל און פערגעהענדיגער זון און צולעצט אונטער ווירקונג פון אויסגעטרונקענעם בעסאַ-ראַבער ווין, וואָס האָט געוויישט און אַלעמענ'ס קעפּ און דערמאָנט די בעס-אַראַבער ווייגגערטנער און ווינקעלערם האָבען זיך ביי יונגוואַרג צוגערעדט די צונגען און די מיידלעך האָבען געשאָסען אחד אויפהער לידלעך און ניגונים.

„דער רבי האָט געהייסען פרעהליך זיין"

„טרינקען בראָנפען נישט קיין ווין".

— און מיר האָבען געזונגען און גע-טרונקען דווקא וויין, — האָט זיך אָפּגע-רופען מייעראָוויטש, — לאָמיר זיך בכּן שלאָגען „על חטא".

— לאָמיר בעסער פערבייסען מיט רייזעל'ס אַ קוש, האָט זיך אַריינגעמישט ליעוו.

אָבער רייזעל האָט נישט מספּים גע-ווען צו געבען עמיצען פון די בחורים אַ קוש, אַז אַלע זאָלען זעהן.

מען האָט זיך געשמעקעלט אין גראָז און געהאַט דאָס געפּיהל פון זאַרגלאָ-זיגקייט.

צושאַרענדיג זיך פויל צו רייזלען, האָט גינזבורג איהר פּלוצלינג אַריינגע-כאַפּט אין זיינע אָרעמ'ס און מיט גע-וואַלד אָנגעהויבען איהר קושען און מויל.

— איהר זייט שיכּור? — האָט זיך רייזעל געוועהרט.

נאָר גינזבורג האָט נישט געהערט און נישט וויסענדיג זיך געמאַכט פון ריי-זעל'ס פּראָטעסטען.

— גענוג שוין! — האָט זיך ליעוו מתקנא געווען און געבעטען זיך לאָזט איבער אַ ביסעל קושען פאַר אַן אַנדערן אויך

רייזעל האָט קיין כח נישט געהאַט און אפשר מעהר קיין חשק נישט געהאַט צו וועהרען זיך און, אַריינפאַלענדיג אין אַ מין שמחה — האָט זי זיך פאַסיוו גע-לאָזט קושען פון פער'שיכּור'טען גינז-בורג.

— עס זאָל כאָטש עמיצער מיט אַ'-איינאַנצינען קוש — האָט גינזבורג פּעראַיבעל געהאַט.

— פאַרוואָס קומט דאָס אייך? — האָט ליעוו זיך געריי‍צט מיט איהם.

גינזבורג האָט איהר נישט אויפגע-הערט קושען

רייזעל איז געבליבען ליגען אַ פאַר-זונקייט.

צושאַרענדיג זיך פויל צו רייזלען, ...

מאַטערטע און גראָז מיט צו רויט... פּאַקען. איהר איז געווען היים.

איצט איז מיין רייה — האָט ליעוו אויפגעשטעלט און דרייסט ... רייזלען.

און איידער רייזעל האָט נאָך בעוו... צו פּראָטעסטירען, האָט ליעוו אַר... כאַפּט פון רייזעל'ס ברעגענדיגע ... אַ מתיקות'דיגען קוש.

עס האָט אָנגעהויבען ווערען טונ... די זון האָט זיך ווייט אַראָפּגע... הינטער'ן קוילעכדיגען סטעפּ און ... געוואָרען, איבערלאָזענדיג אַ ראָ... אין לופט.

— שוין צייט זיך קלויבען אין ...

— האָט מייעראָוויטש אַ קאָמאַנ... געטון — היי, חברה!

אַלע האָבען זיך אויפגעכאַפּט, ... אַ דרימעל, און זיך שווער און פויל ... געהויבען פון גראָז.

מען האָט זיך צוריק אַריינגעזעצט ... שופעל און געשוואוימען פאַמעלעך ... זעלבינען וועג. פון ערגעץ האָט זיך ... לינג גענומען אַ לבנה אויפ'ן הימעל ... און זיי אויך אַזוי פאַמעלעך ב... די גאַנצע צייט איבער די שטילע ... נאַכטיגע, שוין קוהלע וואַסער'ן ... דניעפּר.

(המשך סוף)

אפקלאנגען פון די סענאט-וואהלען

די וואהל-רעזולטאטען פון לאדזשער פאוויאט

ענדגילטיגער רעזולטאט ערשט מארגען אווענד

די דירעקציעס פון די צופאר-טראמווייען האבען זונטאג א גאנצע נאכט געשטעלט אין רשות פון די פרעזידענטן פון די וואהל-קאמיסיעס אין לאדזשער פאוויאט ספעציעלע טראמוויי-וואגאנען, אויף וועלכע מען האט א גאנצע נאכט איבערגעפיהרט די וואהל-אורנעס פון די ארומיגע גמינעס. ארום 5 פארטאגס זענען די פארזיצענדע פון די בעזונדערע וואהל-קאמיסיעס אנגעקומען, בעגלייט דורך פאליציי, מיט די וואהל-אורנעס אין דער קרייז-וואהל-קאמיסיע און איבערגעגעבען דעם פארזיצענדען ריכטער בעלזשינסקי די וואהל-פראטאקאלען.

דער אויסגאנג פון די וואהלען צום סענאט אין לאדזשער פאוויאט שטעלט זיך פאר אזוי:

זגערזש: 69 פראצענט פון אלע וואהל-בערעכטיגטע האבען געשטימט. נומער 1 האט בעקומען 3663 שטימען, נומ' 2 — 71 שטימען, נומ' 4 — 1728 שטימען, נומ' 7 — 464 שטימען, נומ' 12 — 741 שטימען, נומ' 18 — 622 שטימען, נומ' 19 — 81 שטימען, נומ' 23 — 963 שטימען.

קאנסטאנטין: די פרעקווענץ איז געווען א נישטיגע. נומ' 1 — 647 שטימען, נומ' 2 — 10 שטימען, נומ' 4 — 15 שטימען, נומ' 7 — 404 שטימען, נומ' 12 — 310 שטימען, נומ' 18 — 271 שטימען, נומ' 19 — 135 שטימען, נומ' 23 — 320 שטימען.

אלעקסאנדער: די פרעקווענץ האט בעטראפען 65 פראצ. נומ. 1 — 871 שטימען, נומ. 2 — 39 שט., נומ. 4 — 57 שט., נומ. 7 — 492 שטימען, נומ. 12 — 851 שטימען, נומ. 23 — 2 שטימען. ליסטע 18 — קיין איין שטימע נישט.

טושין: די פרעקווענץ האט בעטראפען 85 פראצענט. נומ. 23 — 5 שטימען, נומ. 2 — 2 שטימען, נומ. 4 — 200 שטימען, נומ. 7 — 25 שטימען, נומ. 12 — 160 שט., נומ. 18 — 99 שט., נומ. 23 — 19 שטימען.

אין לאדזשער פאוויאט האבען די קאמוניסטען צו די סענאט קיין אגיטאציע נישט געפיהרט.

(ב) אין לאדזשער פאוויאט איז דער אלגעמיינער רעזולטאט פון די וואהלען: נומ. 1 האט בעקומען 15.117 שטימען; נומ. 2 — 4844 שטימען; נומער 7 — 3668 שטימען; נומער 12 — 4866 שטימען; נומ. 18 — 1594 שטימען; נומ. 19 — 341 שטימען; נומ. 20 — 14 שטימען; נומ. 23 — 2688 שטימען.

* * *

אפיציעלער-רעזולטאט ערשט מארגען אווענד

(ב) מארגען אווענד וועט פארקומען א זיצונג פון דער וואהל-קרייז-קאמיסיע 14, וועלכע וועט ענדגילטיג בעשטימען דעם אויסגאנג פון די סענאט-וואהלען. די ניי-גייוועהלטע סענאטארען וועלען דאן קריגען צייטווייליגע בעשטעטיגונגען פון זייער וואהל.

* * *

(ב) די סטרושעס האבען בעקומען פון פאליציי אן אויפטראג צו בעזייטיגען פון די מויערן די וואהל-פלאקאטען.

* * *

פראטאקאלען פאר פערקויפען בראנפען

ווי בעקאנט, איז אין די וואהל-טעג צום סיים און סענאט געווען פערווערט צופערקויפען אלקאהאל. עס זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען 189 שטראף-פראטאקאלען פאר עובר-זיין אויף דעם פערבאט.

* * *

נאכוועהען אין געריכט

(וו) דער קאטוילישער וואהל-בלאק (ליסטע 19) טרעט ארויס צום געריכט מיט אן אנקלאגע געגען די לאדזשער כאדעקעס, וועלכע האמען בעת די וואהלען ארויסגעלאזט א בייזווילליגען קלאנג, אז די ליסטע פון קאטוילישען בלאק איז צוריקגעצויגען דורך דער פארטיי גופא.

וואס איז דאס „Togal"?

„טאגאל"-טאבלעטקעס זענען א ווירקזאם מיטעל געגען רעומאטיזם, פאדאגרע, גריפע, נערווען-שמערצען און קאפ-וועהטאג, מיגרענע און פערקיהלונגען. מאכט אייך נישט אליין קיין היזק בענוצענדיג אנדערע מינדערווערטיגע מיטלען.

לויט א רעציענטאלער בעשטעטיגונג פון העכער 6000 דאקטוירים האבען דויסגעדריקט זייער אנערקענונג פאר דער ווירקזאמקייט פון טאגאל, צו בעקומען אין אלע אפטייקען רעגיסטרירט אונטער'ן נומער 1364 פרייז 2 זלאטיס

יוד. ארט.-פעראיין אין פוילען. דירעקציאט פון די פעראיינס-טעאטערן. בעוואלמעכטיגטער דירעקטאר פאר לאדז: א. שטאקפעדער. לייטער: א. בעזמאן.

לאדזשער יוד. קאמער-טעאטער — נייער

„אררט"

— ווייטער זאל „מאנטייפעל"
זאכאדניא 43
קינסטלערישער לייטער: מ. בראדערזאן

היינט, דינסטאג, דעם 25. נאוו.
1 פארשטעלונגען
אנהויב 9.45 אווענד

— א. נ. —

אויפן הימעל א יאריד

אין 2 טיילען 14 בילדער

נומערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאס ליד פון די מיידלעך, 3) אויפ'ן דארף, 4) שלום-בית, 5) נעצ-שמענדריק, 6) אויפ'ן „טעפעטשע", 7) אויפ'ן וועג קיין בית-לחם, 8) נאך האלבע נאכט, 9) „לאפסערדאקעס", 10) ביים סאמאוואר, 11) מענאלאג, 12) הערבסט-טאנגא, 13) יוד. ראפסאדיע, 14) אויפ'ן הימעל א יאריד.

אנסאמבל לויט'ן א.ב. ברויצען: זיסעל-גירל, מ. דאלסקא, לאלא זילבערמאן, שיינע-מרים, מאשע פעטערמאן, אלא שליפלאוויטש. מענער: שמואליק גאלדשטיין, ש. דושיגאן, רייטעל קאן, יעקב ריינגלאס, י. שומאכער, י. ייזער.

טעקסטען: מ. בראדערזאן, ל. נאווילמאן, טומדאן. מוזיק: ה. רובין, א. ביינעלמאן, און: פאלקס-מאטיווען. דעקאר. און קאסטיומען י. ברוינער, טענץ איינשטודירט דורך אירענא כרושיצקא מוזיק-לייטער—ה. רובין, רעזשי דושיגאן, שומאכער, בינע-אינספעקטאר—מ. קאן, ליכט-עפעקטען - יעראזאלימסקי

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פון 11 פריה ביז 2 בייטאג און פון 5 אזייגער אוו. שבת א גאנצען טאג.

אפגעשטעלט געלד-איבערווייזונגען לארז-עגיפטען

(ב) עס איז אפגעשטעלט געווארען דאס אננעהמען געלד-איבערווייזונגען פון לאדז קיין עגיפטען.

באראטען פאר עקסמיטירטע סטרוזשעס

דער פאראיין פון די הויז-סטרוזשעס האט זיך געווענדעט צום מאגיסטראט מיט א מעמאריאל, אין וועלכען עס ווערט געבעטען אויפצובויען שטאטישע באראקען פאר עקסמיטירטע סטרוזשעס.

„וואיטשעכאוו" ווערט געלאזט אין גאנג

(וו) דער סינדיק פון דער באנקראטירטער מעבעל-פירמע „וואיטשעכאוו" האט בעקומען 70 מויזענד זל אויף אויסצוצאהלען די חובות פאר די ארבייטער. די טעג האט די זעלבע פאבריק טיילוויז ווידער געלאזט ווערען אין גאנג.

ד"ר בן-צבי באראטאוו

אויף דער יודישער סצענע אין לאדז

די גאסטשפילען הויבען זיך אן פרייטאג. אין „פילהארמאניע"

קיין לאדז איז געקומען איינער פון די בערוהמטסטע ארטיסטען פון דער יודישער סצענע, ד"ר בן-צבי באראטאוו.

באראטאוו'ס בעזוך איז א געשעהעניש און זיינע אויפטריטען אין יודישען טעאטער איז א יום-טוב. באראטאוו איז א ארטיסט פון אזא פערנעהם און פון אזא גרויס, אז ער רוקט זיך ארויס אין פאדער-גרונד אויך אין די רענאמירטע טעאטערס ביי די אומות-העולם. פון בערוף א דאקטאר מעדיצין, האט ער אוועקגעווארפען זיין מעדיצינישע פראקטיק, כדי זיך צו קאנען ווידמען דער סצענישער קונסט, וועלכער ער איז איבערגעגעבען בלב ונפש. נאך אין די בערוהמטע רוסישע טעאטערס אין פעטערבורג איז איז קיעוו האט ער זיך ערווארבען א קלאנגפולען נאמען אלס גרויסער טראגיק. אין בערלין, ווען ער איז אויפגעטרעטען אין פיסקאטאר'ס טעאטער, צי אין ווין, ווען ער האט אין זיין צייט געשפילט אויף דער יודישער סצענע, אדער אין ניו-יארק, בעת זיינע גאסטשפילען אין מאריס שווארץ'ס קונסט-טעאטער — איבעראל איז באראטאוו געווען די סענסאציע אין דער ארטיסטיש-טעאטראלישער וועלט.

ווען דער געפייערטער מייסטער פון יודישען טעאטער איז מיט מעהרערע חדשים צוריק אויפגעטרעטען אין ווארשא, איז, לניידער, נישט געווען קיין מעגליכקייט, ער זאל זיך אויך רעפרעזענטירען פאר'ן יודישען טעאטער-פובליקום אין לאדז. שוין דעמאלט האט מען אין די היגע טעאטער-קרייזען געמאכט גרויסע בעמיהונגען אין דער הינזיכט, עס איז אבער גארנישט געווארען דערפון. עס איז ממש נישט געווען קיין טעאטער אין קיין טרופע, וואו באראטאוו זאל דא קאנען אויפטרעטען.

איצט, א דאנק די אנשטרענגונגען פון דעם דירעקטאריאט פון די פעראיינס-טרופעס, וועלען מיר ענדליך האבען די געלעגענהייט צו זעהען אין לאדזשער יודישען טעאטער דעם גרעסטען יודישען ארטיסט פון היינטיגער צייט.

באראטאוו איז בעזונדערס גענייאל אלס טראגיק אין סטרינדבערג'ס פיעסען. זיין ערשטער אויפטריט אין לאדזשער „פילהארמאניע" וועט מאכען זיין סטרינדבערג'ס „פאטער", אין דעם שטיק, אין וועלכער ער האט אין ווארשא משוגע געמאכט די געמיטער און די פיעסע איז חדשים לאנג נישט ארונטער פון אפיש.

דער חשוב'ער גאסט האט געכטען בעזוכט אונזער רעדאקציע און ביי אונז פערבראכט א לענגערע צייט, פיעלענדיג זיך מיט זיינע איינדרוקען און איבערלעבענישען פון דער רוסישער, דייטשער סצענעס און פון יודישען טעאטער. וועגען דעם ווע טאגן נאך אויסקומען צו שרייבען.

די דירעקציע פון לאדזשער יודישען טעאטער מאכט אלע נויטיגע פארבערייטונגען, אז די גאסטשפילען פון בן-צבי באראטאוו זאלען זיין ביי אונז וואס מעהר ערפאלגרייך. עס ווערען אויך אנגאזשירט אייניגע נייע קרעפטען, צו קאמפלעטירען די יודישע טרופע אין „פילהארמאניע".

מען דארף ערווארטען, אז דאס לאדזשער יודישע טעאטער-פובליקום, וואס קען זיך אויף גוטע ארטיסטען און ווייס זיי ווי צו שעצען, וועט דעם חשוב'ען גאסט אויפנעהמען מיט ווארימקייט און הארציגקייט, ווי ער האט זיך דאס פערדינט!

—ן

——=0§0=——

פון ביכער-טיש.

הרב של שמחה

תולדות הרב הגדול בתורה ובחסידות ר' משה נחמיה הכהן ז"ל, אשר היה רב אב"ד בעיר ורטה (ווארט).

בצרוף מכתבים, כתב יד קדשם של אדמו"ר הרבי ר' בונם ז"ל ואדמו"ר הרבי ר' יצחק מווארקי ז"ל. מאת פנחס זעליג במו"ח אברהם הירש גליקסמן ז"ל מלודז.

דאס ספר'ל איז א פיינער בייטראג צו דער געשיכטע פון יודען אין פוילען בכלל און צו דער געשיכטע פון חסידות בפרט. עס איז די געשיכטע פון א מחלוקת איבער א רב, וואס איז פארגעקומען אין ווארט מיט בערך 100 יאהר צוריק, א מחלוקה, וועלכע עס האבען זיך בעטייליגט אינגאנצען אזעלכע זיילען פון חסידות, ווי דער רבי ר' בונם פון פשיסכא און דער ווארקער רבי ר' יצחק ז"ל. די דאזיגע מחלוקת גיט אונז אן אפשפיגלונג פונ'ם לעבען אין א יודישער קהלה אין פוילען אין דער ערשטער העלפט פון 19-טען יאהרהונדערט. די געשטאלט פונ'ם רב ר' משה נחמיה הכהן ז"ל איז געשילדערט זעהר בולט, אזוי אז מיר זעהען און פערשטעהען דעם כאראקטער און די גאנצע נאטור פונ'ם רב. אין דעם פרט צייכענט זיך אויס דער מחבר פ. ז. גליקסמאן מיט דער פעהיגקייט אויפצוקלייבען אלע פרטים, מעשה'לעך און גלייכווערטלעך, פון וועלכע ער שטעלט צונויף א גאנץ בילד.

די שפראך פונ'ם ספר'ל איז א קלארע און זאפטיגע, א געמיש פון השכלה-סטיל מיט'ן סטיל פון די חסידישע ספרים'לעך, וואס עס טראגט ארויין אינ'ם פארטראג א בעזונדערע ווארימקייט.

דאס ספר'ל איז אויך פערזעהן מיט פאטאגראפיעס פון צוויי בריף אייגענהענדיג געשריבען פון רבי ר' בונם און ר' יצחק פון ווארקי און זייערע פאקסימיליעס.

עס איז אין אלגעמיין א גלייכגעקראכטע ארבייט, ווען מען נעמט אין אכט די ארימקייט פון יודישע קוועלען אויף דעם געביט.

פ.

בלוטיגער אנפאל אויף א יוד. כלל-טוער אין טושין

די אנפאלער זענען קריסטליכע פאליטישע טוער. זיי זענען ארעסטירט.

(—) ביים שליסען און טושין די וואהל-לאקאלען איז דער דארטיגער בוחר און מיטגליד פון ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט, יהודה רובינשטיין, ביים ארויסגעהן פון וואהל-לאקאל בעפאלען געווארען דורך 6 פערזאנען, וועלכע האבען איהם געשלאגען מיט א טעמפען געגענשטאנד.

דער בעפאלענער האט געמאכט א געוואלד און די דורכגעהער האבען גענומען נאכיאגען די בנדיטנעס, וועלכע זענען לסוף פערהאלטען געווארען. זיי זענען קריסטען און דער פאליציי האבען זיי אפגעזאגט צו געבען ערקלערונגען. און א בעוואוסטלאזען צושטאנד איז רובינשטיין אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ער האט געוויינט און געקלאפט זיך „על חטא"

פראצעס פאר דעזערציע

(§) אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין לאדזשער מיליטערישען געריכט איז געזעסען דער טאמאשאווער איינוואוינער יאן ליס, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען און צוויי מאל דעזערטירען. ליס האט זיך מודה געווען אין פארגעווארפענעם פערברעכען. ער האט דערצעהלט וויינענדיגערהייט דורך טרערען ווי עס איז איהם דערגאנגען, ווען ער איז אנטלאפען פון מיליטער, פארוואס ער האט חרטה. ער איז פער'משפט געווארען אויף 13 חדשים תפיסה.

לאדזשער תפיסות איבערפולט

(וו) די נאטשעלניקעס פון די לאדזשער תפיסות אויף גחאנסקא, קאפערניק און מארגאווא גאסען האבען זיך געווענדעט צום יוסטיץ-מיניסטער מיט ראפארטען, אז די תפיסות זענען איבערפולט. עס איז נויטיג קרעדיט פון דער רעגירונג איבערצוטראנספארטירען פיל ארעסטאנטען אין פראווינץ-תפיסות. די פראגע זאל, ווי מען גיט איבער, בקרוב גינסטיג ערלעדיגט ווערען.

רעדע פון גענוו. קאלאניעז-מיניסטער עמערי

(ענדע פון זייט 3)

בעת דער קאלאניען-מיניסטער האט מיט אייניגע טעג צוריק פאר אונז גערעדט וועגען דעם דאקומענט, האט ער עס געמיין נישט מיט דער שפראך פון א שטאלצען פאטער, נאר גיכער מיט'ן טאן פון איינעם, וואס מוז נעבעך פערטיידיגען אן אומגליקליך געפונענע זאך, וועלכע אומיצער האט איהם אונטערגעמארפען. מען האט געהאט דעם איינדרוק, אז פאר'ן קאבינעט, פונקט ווי פאר די יודען, האט דאס א"י ווייס-בוך אויפגערוסען ווי א באמבע. אזוי האט אויך לארד פאספילד ערקלערט דעם קארעספאנדענט פון ניו-יארקער יודישען „פארווערטס": „דאס איז נישט מיין דאקומענט, דאס איז א דאקומענט פון קאבינעט. איך בין בלויז טעכניש פעראנטווארטליך". אזא האלט נישט, אז דער פרעמיער מיניסטער זאל זיין פארנעבראכט אויפצוקלערען דאס פראבלעם וועגען דער בעשטרייטענער פאטערשאפט פון דעם דאקומענט. מיר קענען עס קוים ערווארטען. מיר קענען אויך קוים ערווארטען, אז אין א צווייטער רעוויזירטע אויפלאגע פון ווייס-בוך זאלען אונזערע ווערען פראהערדיגע בעשטימונגען. אבער מיר קענען פאדערען, אז עס זאל ארויסגעגעבען ווערען די פולסטע און קלארסטע ערקלערונג, אז מען וועט נישט אבטרעטען פון דער פאליטיק, און וועלכער מען האט זיך מיט אזא ערפאלג נעהאלטען אין משך פון יאהרען.

אונזער הוב איז צו זארגען פאר די אינטערעסען פון לאנד אלס גאנצעס. קיינער צווייפעלט נישט דערין, אבער די קאמער איז בערעכטיגט צו פאדערען, אז עס זאל געפיהרט ווערען די אויסגעפרובטע א"י פאליטיק, צו וועלכער מיר זענען פערפליכטעט נישט בלויז צוליב אונזער, איינענער רעפוטאציע, נאר אויך צוליב פעראייניגטע אינטערנאציאנאלע פערפליכטונגען, וועלכע טראגען אין זיך די זוימען פון אן עהרליכער און ענדגילטיגער ענטוויקלונג צוגלייך פאר'ן יוד און אראבער.

דער פערשטעלטער גרויס-אינדוסטריעלער

(איבערלעבענישען פון א לאדזער רעטעקטיוו)

דערצעהלט דורך בערנארד הילער

.4

אזוי ווי עס זענען נישטא קיין אמאטאָרען צו נעמען די באנק, נעמט זי דער בעל-הבית אליין זיין פריינד — א גרויסער הער גארשון — דער זעלבער, וואס האט פארגעלעגט צו געהען אין האטעל ספלענדיד, כדי ווייטער פארטצוזעצען דאס שפיל. טאסירט די קארטען דאס שפיל הויבט זיך אן אבער הער גאלד האט נישט קיין מזל. ער פערשפילט כסדר.

א בלויער וואלקען פון פאפיראסען-רויך פולט אויס דעם ביז גרויסען האטעל נומער. ווייזן גנסט זיך אהן א מאס.

די הענד פון די קארטען-שפילער ציטערן פון נישט-געשטילטער לײדענשאפט. איינער פון די שפילער, א געוויסער העלבערג, איז אזוי בעהערשט פון דעם קארטען-דעמאן, אז ער זעהט אויס, ווי ער וואלט משוגע געווען. זיין שכן, וואס שפילט נישט, קוקט ארויין אין זיינע קארטען, אבער ער רופט זיך נישט אן מיט קיין ווארט.

מיט איינמאל אבער דרעהט זיך דאס מזל איבער און הער גאלד הויבט אן געווינען העלבערג שפילט אלץ א צעהניצטער, מיט אלע אברים. דורכ'ן פענסטער הויבט שוין אן צו טאגען. נאך איינמאל...

— וואו באנק? — פרעגט גאלד.

— גוט. מספים.

די האהר קלעבען זיך איהם צו צום שטערן. ער שעלט זיין מזל און שפילט זעלבסט-מערדעריש.

— עס געפינט זיך אין דער באנק ארום צוואנציג טויזענט זלאטעס, — צעהלט קאלטבלוטיג איבער די באנק הער גאלד? — שפילט איהר אויף אזא סומע?

— יא.

א מינוט פון שווייגען. דער ווירט טיילט קארטען.

— ווילט איהר נאך איינע? העלבערג שאקעלט מיט'ן קאפ.

א מאמענט פון דער העכסטער שפאנונג. גאלד צעלעגט אויפ'ן טיש זיינע קארטען: צוויי — פינף.—

וועט ער ווייטער ציהען?

יא, גאלד ציהט ווייטער און געפינט.

העלבערג שטעלט זיין אויף א האלב משוגע'נער, ווארפט צו א טשעק אין דער באנק און לויפט ארויס, אויסרופענדיג:

עפעס געפעלט מיר נישט אין דעם דאזיגען שפיל.

וואס מיינט איהר דערמיט? — ווארפט גאלד א דראהענדען בליק.

אבער העלבערג איז שוין נישטא. ער קוהלט זיין פנים, וואס איז פול מיט שווייס, אין דער קיהלער פריהמארגעןלופט.

.VII

ווען העלבערג האט זיך געפונען אויף די טרעפען, האט ער דערהערט הינטער זיך פרעמדע שנעלע טריט.

— ווארט א סעקונדע, מיר געהען אין איין ריכטונג.

העלבערג האט זיך אומגעקוקט. הינטער איהם איז געגאנגען דער זעלבער מענש, וואס איז געזעסען לעבען איהם בעת'ן שפילען ביי גאלד'ן

— איהר וועט ערלויבען זיך פארצושטעלען: איך הייס רינגארד.

העלבערג האט זיך העפליך פערנייגט. א געוויסע צייט זענען בעידע געגאנגען שווייגענדיג ביים ברעג פון ים.

דער הימעל איז געווארען רויט אין מזרח-זייט

— וויפיל האט איהר פערשפילט?

העלבערג האט טרויעריג אראפגעלאזט דעם קאפ — איך האב פערשפילט אלץ, וואס איך האב פערמאגט.

— איך וועל אייך מיטהעלפען א זאך, וואס וועט פאר אייך זיין אינטערעסאנט.

— וואס קענט איהר מיר מיטטיילען?

— איך קען אייך מיטטיילען, אז מיר האבען די היינטיגע נאכט פערבראכט אין א שווינדלער-געזעלשאפט. קוקט אן אט די קארט, — האט רינגארד געוויזען איהם א קארט. — ביי די ברעגען איז זי עטוואס העכער. ריהרט זי אן — וועט איהר פיהלען.

— יא, באמת. איך פיהל עס.

— זעהט איהר די קארטען זענען געצייכענט. די קארט, וואס איך האלט אין דער האנד, שטאמט פון הער גאלד. איך האב זי אומבעמערקט צוגענומען. איצט מוזען מיר זיך איילען אין קאמיסאריאט, כדי נאך צו פאקען די פויגעל — דעם הער גאלד און זיין האנדשותף גארשון.

ווען די פאליציי איז אין א שעה ארום געקומען אין האטעל אריין, זענען די פייגעלע חברה-לייט שוין געווען פערשוואונדען, נישט איבערלאזענדיג קיין שפור.

רינגארד האט א פרעג געטון דעם קעלנער, צי ער ווייסט נישט, וואוהין גאלד איז געפאהרען.

— איך ווייס נישט וואוהין, אבער איך ווייס, אז מיט אן אויטא, א טונקעל-בלוי'ער אויטא. הער גאלד פיהרט אליין דעם אויטא.

א געריכטע נעץ פון פאליציי איז צושפרייט געווארען אויף די וועגען און ביים וואקזאל. ארום נייע אונטערפריה איז דערהאלטען געווארען א ידיעה, אז דער אויטא, וועלכער איז געשילדערט געווארען, איז אפגעפאהרען קיין דאנציג.

נאך דעמזעלבען טאג איז רינגארד שוין געווען אין דאנציג, וואו עס געפינען זיך זעהר עטליכע גרויסע יוועליר-געשעפטען, וואס בילדען, אזוי צו זאגען, א קלייגע ברילייאנטען-בערזע.

פיהלענדיג זיך פרעמד אין דער שטאט, האט דער דעטעקטיוו זיך געמעלדעט אין דער פאליציי, וואו דער קאמיסאר פאן האפטען האט מיט א געהעריגען אינטערעס אויסגעהערט די געשיכטע פון די צוגערייזטע ברילאנטען און פון דעם קארטען-שווינדעל און צוגעזאגט די גרעסטע מיטהילף.

.VIII

אויפ'ן אנדערען טאג האט זיך רינגארד צוגעפונען מיט'ן פאליצייקאמיסאר. וועלכער האט איהם פארגעלעגט ארייננצופיהרען אין דער אזוי גערופענער דאנציגער בריליאנטען-בערזע.

עס איז געווען נישט קיין איבעריג גרויס לאקאל, פול מיט געסט און בעזוכער. ביידע פערשטעלטע פאליציילייט האבען קוים געפונען אן ארט, פון וועלכען זיי האבען אונגעשטערט געקענט אבסערווירען די ארייינקומענדיגע און די ארויסגעהענדע, וואס האבען שוין געשלאסען טראנזאקציעס. בעזונדערס האט געצויגען, אויף זיך די אויפמערקזאמקייט איינער אן עלטערער הער מיט א שניי-ווייסער בארד.

(פארטזעצונג קומט)

פערשאָלטען בלוט

גרויסער שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער היינטיגער צייט

(82 פּאָרטזעצונג)

— צו אַלדע שווערע יאָהר! איהר ווילט מיר איינ-רעדען, אַז איך בין שיכּור! איך שווער אייך, אַז דאָס אַלץ, וואָס איך דערצעהל דאָ, האָב איך מיט מיינע אויגען — געזעהן און מיט מיינע אויערן — געהערט! א שאָד, וואָס איך בין היינט נאָר אַזוי דערוויטעַרט פון זיי. ס'איז אָבער נישט געווען דאָס ערשטע מאָל, וואָס איך האָב די שעהנע גרעפין געזעהן אין די אָרעמס פון איהר געליבטען. איך האָב שוין זאַגאַר ביינאַכט געזעהן, ווי זיי האָבען זיך גע-צערטעלט, ווי א פּאָר טערקעל-טויבען! כאַ-כאַ, איך בין שוין געשפּאַנט צו וויסען, וואָס ס'וועט זיין דער סוף פון דער דאָזיגער ליבע! — האָט זיך פעטער קירטען צולאַכט.

— איהר וועט אייך נאָך דעם גאַרגעל פערדאַרבען! קיין איין וואָרט, וואָס איהר האָט דאָ געזאָגט איז נישט אמת, — האָט דער ווירט מיט כעס אויסגערופען.

— ניין, צום טייוועל, איך זאָג נישט קיין ליגען! ס'איז אַלץ אמת!

— וואו האָט איהר געזעהן די גרעפין?

— נו, וואו זאָל איך זי דען האָבען געזעהן — אין דער נאָהנט פון יאַגד-פּאַווילאָן! דאָרט איז פערהאַן א גרויסער פעלזען-שטיין, און דאָס פּאָרעל בעגעגענט זיך דאָרט תמיד.

— ווער איז ער דען, דער געליבטער? — האָט דער ווירט געפרעגט מיט נייגעריגקייט, און פערגעסענדיג דערביי, אַז דער יעגער געפינט זיך אין לאָקאַל.

— איך וועל עס דיר שוין זאָגען, אָבער נאָר אונטער פיער אויגען, — האָט קירטען געזאָגט.

— ער מוז דאָך זיין א זעהר פיינער מענש?

— עט, נאַרישקייטען, דאָס איז ער גראָד נישט! די גרעפין האָט זיך איהר לעבענס-שטייגער. זי האָט זיך אויס-געקליבען א געליבטען און פערבערגט דערוויל מיט איהם — חתונה-האָבען וועט זי מכתמא מיט אַן אַנדערן.

— לומפּ, אַתער דו וועסט האַלטען דיין וועדעמדיג מויל, אָדער איך גיב דיר די ציין אין דער קעהל אַריין! — האָט געשריגען דער יעגער און מיט זיין שטאַרקער פויסט א זעץ-געטון אין טישעל-אַריין, אַז די גלעזער זענען אַזש געשפּרונגען אין דער הויך.

— אַהאַ! נעמט אייך נאָר שלאָגען, הער יעגער! מיר ווילען דאַן האָבען די געלעגענהייט צו זעהן, ווער עס קען בעסער שלאָגען! — האָט זיך קירטען צו-שמייכעלט.

די אויפגעהויבענע האַנד פון דעם וואַכטמייסטער איז צוריק אַראָפּגעלאָזט געוואָרען.

— פאַרוואָס דערצעהלט איהר אַזעלכע נישט-געשטוי-גענע, נישט-געפלויגענע מעשיות — האָט ער ווייטער געפרעגט.

— ניין, איך דערצעהל נישט קיין ליגענד.

— גוט, אויב אַזוי וועל איך אייך אַרעסטירען און מיטנעהמען צום גראַף ריינפעלד אויפ'ן שלאָס. דאָרט וועט איהר מוזען בעשטעטיגען אייערע רייד.

— כאַ-כאַ, און איך האָב שוין איבער מיר גאָרנישט וואָס צו זאָגען?

— א סוף, פּאַראויסגעזהן! — האָט דער יעגער בע-פוילען?

— עס פעלט מיר אַפילו נישט איין אַזוי צו טון.

— אויב אַזוי, זאָלט איר צוריקציהען דאָס, וואָס איהר האָט געזאָגט!

— וואָס? צוריקציהען מיינע ווערטער? צו וואָס זאָל איך עס טוהן, איך קען אַפילו שווערען דערויף, אַז איך האָב שוין אָפטמאָל ביינאַכט געזעהן די גרעפין אַדעלאַ מיט איהר געליבטען פערבערענגען דאָרט ביים גרויסען פעלזען-שטיין.

— מענש, דאַן זאָלט איהר געדענקען, וואָס איהר האָט דאָ געזאָגט! — ווער איז דאָס דער געליבטער פון דער גרעפין? — האָט בּאוּמאַן נייגעריג געפרעגט, בעת זיינע ליפּען האָבען געציטערט פאַר כּעס.

— אַהאַ, איהר האָט מכתמא חשק צו וויסען — אָבער איך וועל עס אייך נישט דערצעהלען!

— דאַן האָט איהר געלייקענט, ווי אַנ'אומפערשעהמ-טער לומפּ!

— איך בין אייך מתרה, אַז איהר זאָלט מיך מעהר נישט בעליידיגען מיט אַזעלכע אויסדרוקען! — האָט זיך קירטען אויפגעפרעגט און אויפגעשפּרונגען פון אָרט.

ביידע מענער זענען געשטאַנען אייגער קעגענאיבער דעם אַנדערען און זיך מיט בלישטשענדיגע אויגען אָנ-געקוקט.

דער ווירט איז אָבער געוואָרען דערשראָקען צום טויט. שנעל איז ער צוגעלאָפען און גענומען מאַכען שלום צווישען, אָפּשטויסענדיג פרידמאַנ'ען מיט אַזאַ קראַפט, אַז יענער איז שיער נישט אַנידערגעפאַלען.

— איך בעט אייך, — האָט ער זיך דאַן געווענדעט צו באַומאַנ'ען, — לאָזט איהם אָפּ, ער איז דאָך שיכּור!

— מיר דאַכט זיך, אַז ס'איז נישט אַזוי! ווען ער וועט מיר נישט זאָגען, דעם נאָמען פון דער גרעפינ'ס גע-ליבטער, דאַן איז נישט מעהר, ווי א געמיינער, נידערדרעכ-טיגער ליגנער און איך וועל עס האַלטען פאַר מיין חוב, אי-בערצוגעבען די דאָזיגע ווערטער דעם גראַף ריינפעלד.

— אדרבא, איך וואָלט געוואָלט זעהן, אַז איהר זאָלט עס טוהן. אָבער בעסער וועט זיין פאַר אייך, ווען איהר וועט פרעגען די גרעפין אַליין!

דער יעגער האָט געציטערט, און אַלע אברים. עפּעס א מאָרנע געפיהל האָט איהם גענומען נאָגען פּהאַרץ, אָבער בעשטעטיגען האָט ער נאָך נישט געוואָלט און ער האָט פריד-מאַנען ווידער געשטעלט א פראַגע.

(פאָרטזעצונג קומט).

גערענקט!
ווען אין אייער הויז ליידען אויף
קאַטאַר
נאָז, קעהל, כריפּקע און גריפּע

בענוצט תיכף
PINOMETHYL
די פאַלגען פון קאַטאַר
Pinomethyl
היט אוי בעווייטיגט
פרייז 1.75
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדעס אין פוילען און אין דאַנציג. רעפּרעזענטאַנץ אויף דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע
Apteka J. Cymera, Łódź, Wólczanska 37

ערקלערונג
אין סכסוך צווישען ה' פנחס ראָזענבלום מיט זיין פאַמיליע לאָדז און ה' חיים מאיר פרענקעל זגערזש האָבען מיר שידס-ריכטער אויס-געגליכען און ערקלערען דאָס עס איז נישט געווען קיין פאַלשקייטען און אָפּערעס בלויז אויס רכילות און ביידע זענען די אויביגע סכסוכים ענטשטאַנען, און ה' פרענקעל ציהט צוריק זיינע ווערטער און בעליידיגונג. אַלס קנס שפּענדעט ה' פרענקעל 20 זלאָטיס אויף „מושב זקנים".
שידס-ריכטער.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה,
אם תקח אמרי, ומצותי תצפן אתך,
אז תשכן בטח ושאנן, כי הלך בתום
ילך בטח, ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם זאָלסט נאָר קומען אין דער ביוראָ — פון —
ד. מאַנעלאַ
וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף, אויף ערשטען הויף
פּיעטריקאָווער 17 לינקע אָפיצי-נע פּאַרטער.
טעלעפאָן 124-95
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, גע-וויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַניעס, קלאַוזו-לעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, ווענען דירות אין אורזשאָנד ראָזימעטשי, ווי אויך איבער-זעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
בעמ.: קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשע-ניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך 24 שעה.
מיט אַכטונג
ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17 ערשטער הויף.

אליכם אישים אקרא
וקולי אל בני אדם
בצדק כל אמרי פי
ואין בהם נפתל ועקש
אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אָנ-געוועהטאָגטע ענינים זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ
פּעטריקאָווער 17
2-טער הויף פּאַרטער
דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 148-79, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס, קלויזולעס און זאַ-בעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען אין משך פון 24 שעה. אַפּע-לאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רע-קורסעו וועגען פּעהער, וויזעס אין קאָ-מיסאַריאַט-זשאַנדו, וועקסעל-אינקאַסאַ אויף גאַנץ פּוילען און גאַליציען ווערען פּינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פּרייזן. שותּפות-אַקטען, סטאַטוטן, איבערזעצן אינטערציזיעס, אַקטן, דאַראַוויזנעס אַלערליי ספּראַוועס ווערען אָנגענומען אַדורכצופיהרען, עווענ-טועל מיט אַנ'דוואָקאַט.
די איינציגע טאַכטער פון ישראל מאַנעלאַ
2-טער הויף פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52, טעל. 148-79.
בעמ.: דאָס ניי - „געבאַקענע" מאַנעלאַ-ביוראָ אויפ'ן ערשטען הויף האָט נישט קיין שום שייכות מיט'ן לאַנג-עקזיסטירענדען ביוראָ, וואָס געפינט זיך
אין צווייטען הויף פּאַרטער
טעלעפאָן 148-79

קלאַנג-פילם-טעאַטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178
נאָך 2 טעג
אויף דעם אַלגעמיינעם פערלאַנג פון ג' פּובליקום ווערט דאָס פּראָגראַם פערלענגערט אויף נאָך 2 טעג קינא „מימאָזאַ"
איוואַן מאָזשוכין
אין זיין הערליכער קלאַנג-קרעאַציע אין מאָנומענטאַלען פילם לויט דער ערצעהלונג פון לעוו טאָלסטאָי אַלס
„האַדזשי מוראַט"
(דער ווייסער שטן) אין די הויפּט-פּראָליען-ראָלען:
ליל דאַגאָווער און בעטי אַמאַן
אין פילם בעטייליגט זיך אַ בעריהמטער כאָר פון דאָנער קאָזאַקען, וואָס זינגט אַ רייהע רוסישע לידער
אַנפאַנג אין די וואָכען-טעג 5.30, 7.30 און 9.15
שבת, זונטאַג און חגאות 3.30
אויסערן-פּראָגראַם: רעוועלאַציע-קלאַנג-צוגאַבע
דער נאָהנטסטער פּראָגראַם: נח'ס תבה

קינא
ZACHĘTA
זגיערזשער-גאַס 26.
היינט און וויטערדיגע טעג!!!
מעכטיגע דראַמאַ פון אַריסטאָקראַציע און דאָס לעבען פון צירק-אַרטיסטען א. ג.:
די דערנער פון גורל
אַ פילם מיט אַ שעהנעם אינהאַלט און פּרעכטיגער אויסשטאַטונג האַלט דעם צושויער אין אַנ'אונאויפהערליכער שפּאַנונג אין די הויפּט-ראָלען:
ERNA MORENA PAWEŁ RICHTER
אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון ה' י. סטעפּאַנסקי
אָנפאַנג פון די סעאַנסען אין די וואָכען טעג 4 אַ זייגער נאָכ-מיטאָג. — שבת, זונטאָג, און חגאות 12 אַ זייגער פאַרמיטאַג.
דער זאָל איז בעהייצט — נאָהנטסטער פּראָגראַם „גיפטמישער"

נאַכמיטאָג חדר
פאַר קינדער, וואָס לערנען אין פּאָווששעכנאַ שולען
פון י. ד. ראָזענפעלד,
פּלאַץ וואָלנאָשטש, (נייע שטאָט) 6
מעלדעט דאָס ס'ווערען אָנגענומען קינדער פון יעדע עלטער צו לערנען אַלע לימודי קודש, עברי, חומש, רש"י, תנ"ך משניות, גמרא, העברעאיש און יודיש
איינשרייבען פון נייע תלמידים פון 4—7 אָוו. געדענקט דעם אַדרעס: נייע שטאָדט 6, קווער אַפּיצינע רעכטס 2-טער שטאָק.

עס ווערט געזוכט
אייז צימער אין צענטרום-שטאָט מיט אַ בע-זונדערע איינגאַנג אָפּערטען אין רעד. „לאָדזער טאָגעבלאַט פאַר 69 №

ווייכטיג פאַר דאַמען!
נאָר פאַר 2.50 זל.
מאַכע איך די עלעגאַנטסטע דאַמען - היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע היטע איבעראַר-בייטע איך אויף גענצליך ניי.
געדענקט דעם אדרעס:
23 זאַוואַדזקאַ 23
אין הויף, 2-טען איינגאַנג, לינקס פּאַרטער.
בעמ.: נייע היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויס-פערטיגונג — ביליגער 50 פּראָצ. ווי איבעראַל
„TOLA"

לעזט!
אַכטונג! ═══ אַכטונג!
קאָנקורענץ-פּרייזען!
זעדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעק-מען אַ ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמע' זענען די פּריי-זען אין מיין פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי:
12 שטיק	("Express pictures")	2 זל.
6 "	פאַסט-פאָטאָגראַפיעס	2 "
6 "	פאַסט- "	ברוין 6 "
6 "	"	אויף זייד 8 "
אַכטונג צו אַ ½ טוץ זיידענע פאַסט-פאָטאָגראַפיעס גיט מען צו אַכטונג
אַנ'אָריגינעלען פּאָרטרעט בחנם!!
ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאָרטרעטען אין ראַה-מען און אויך אַ פּערקויף פון ראַהמען
קומט און איבערצייגט אייך!
בעמ. ביי מיר צו בעקומען די אויפנאַהמע פון עספּעראַנטאָ-קאָנגרעס
מיט אַכטונג
„PARISIEN"
קונסט-אַנשטאַלט
פּראַנציסקאַנער 30.

פיזיקאַלישער טעראַפּיע
קאַבינעט
ביי דער געז. „לינת-הצדק"
(נאַכט-פּאָגאָטאָוויע) צעגיעלניאַנאַ 53
אָפען פון 2—10 און פון 4-6 אָוועגד.
קוואַרץ-לאַמפּ	1— זל.
סאָלוקס	2.50 "
דיאַטערמיע	3— "
עלעקטריש באַד	2.50 "

א טיכטיגער יונגערמאַן,
וואָס איז בעקאַנט אין דער האָלץ- און לעדער-בראַנזשע, בעזיצט די בעסטע רעפערענצען זוכט אַ פּאַסענדען פּאָסטען, עווענטועל ביי וועלכער ס'איז אַרבייט. אָפערטען אָפּצוגעבען אין אַדמ. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט" אונטער "F".

פערלוירען געוואָרען
אַ ווערטפול אוירינגעל. דער ערליכער פינ-דער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען צו ה. וואָ-לאַנאָוו, קילינסקיעגאָ 49 פראָנט 2-טער שטאָק לינקע טיר.

ס'איז ערעפנעט געוואָרען
אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פּעטריקאָווער 90 טעל. 221-72
נעמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א.ז.וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9—1 און פון 4—7.30 אָוועגד.

Dr. med. St. Praport
ספּעציאַליסט פאַר פרויען און אורין קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 6—8 אָוועגד
גדאַנסקאַ 77a, טעל. 208-95
אין לעטשניצע „סאַניטאַס", ציגעל-גאַס 29 פון 11 ביז 1 מיטאָג.

מיט אַ רוהיג געוויסען
קענען מיר גאַראַנטירען,
דאָס מעטאַל-בעטען, קינדער-וועגעלער, מאַטראַצען פאַר האָלצענע בעטען לויט'ן מאָס "פּאַטענט", וואַש - טישען און וויזשימאַטשקעס אַמביליגסטען איז צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„Dobropol"
פּיעטריקאָווער 73 אין הויף, טעל. 158-61

א געוועלב
מיט 2 צימערן און קוך
אויף אַ זעהר גוטען פונקט פּאַסענד אויך פאַר אַ געשעפט פון זאָפּאָרט איבערצוגעבען. צו ער-פאַהרען פּיעפּזשאָווא 4 אין דער שענק.

אין מיין ביוראָ
ווערט ערלעדיגט ביטעס און אורזענדעס, סאָנ דעס, היפּאָטעקען, ירושות, די בעסטע עצות אין יורידישע געשעפטען אויף היפּאָטעקן-חובות
י. זאַמעק
פּאָמאָרסקאַ 19 טעלעפאָן 10-200.

טוך- און קאָרט-לאַגער
Sz. Maroko, Łódź
נאָוואָמיעסקאַ 2 פראָנט 1 שטאָק טעל. 15948
עמפּפעהלט צום ווינטער-סעזאָן אַ ריסען אויסוואַהל פון די בעסטע און בעסטע דאַמען- און מענער שטאָפען

Dr. A. Mazur
וסכאָדניאַ 67, — טעל. 166-01
נעמט אָן פון 10—2.31.30 און 4—6 אָוונד:

Dr. med. Adam Bender
נאַרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 104-75

פּאָראַדניאַ WENEROLOGICZNA
PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגיע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ לאַמפּ-על עמפּרישע היילקאַבינעט-קאָסמעטיק
טעגליך פון 8 אַ זייגער פריה ביז 9 אָוונד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג
בעזונדער וואַרטע צימער פאַר פרויען
וויזיט 3 זלאָטעס

אבאָנאַמענטס-פּרייז: ... גיצן—20 פראַנק ... 1.25 ... [illegible]
Redaktor-wydawca S. Hamburski
Drukarnia: B. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska [illegible]